

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVII Vasaris – February 25, 1982 Nr.8

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

JALTA IR HELSINKIS

Daug triukšmo dėl nežinojimo

Vytautas Meškauskas

Vasario 11 d. DIRVOJE Birutė Kemežaitė klausia "Kas Sovietų Sąjungai padovanojo Pabaltijo valstybes?" — ir pati atsako, kad Rooseveltas Jaltoje. Šalia jos straipsnio tačiau yra atspausdintas Valstybės sekretoriaus Haig laiškas vasario 16 d. proga Lietuvos Charge d'Affaires Dr. S. A. Bačkiui, kur tvirtinama:

"...our policy of not recognizing the forcible incorporation of Lithuania into the Soviet Union remains fixed and will not change."

Kas geriau žino, ką Rooseveltas padarė Jaltoje: Kemežaitė ar Haigas? Ar be Jaltos sovietai nebūtų Lietuvoje? Kokią alternatyvą tada turėjo JAV ir D. Britaniją?

Juk kai egzilinės Lenkijos vyriausybės pirmininkas Mikolajczyk nesutiko, kad nauja Sovietijos-Lenkijos rytinė siena eitų pagal jau 1919 m. pravestą Curzono liniją, kurios tarp kitko laikėsi ir Ribbentropas su Molotovu, Churchillis labai užpyko ir lenkui pasakė:

"Neseniai iš kalbėjau su jūsų generolu Andersu. Jis, atrodo, tiki, kad santarvininkai nugalėję Hitlerį šoks mušti Rusiją. Tai nesąmonė! Niekas negali sumušti rusų!"

"Savo užsispyrime jūs nepamatėte apie ką eina reikalas. Mes pasakysim pasauliui, kaip kvaili jūs esate. Jūs norite pradėti karą, kuris turėtų kainuoti 25 milijonus žmonių gyvybių. Rusai iššluos jūsų kraštą ir jus visus nudės."

Kai Mikolajczykas atsiėjo, kad santarvininkai, nepasitarę su lenkais Lenkijos likimą išsprendė Teherane, Churchillis aiškino, kad Teherane Lenkija buvo išgelbėta, ir vėl labai supyko:

"Mes neleisime susitarimus tarp sąjungininkų ardyti su jūsų liberum veto. Jei jūs norite užkariauti Rusiją, prašau — bet be mūsų. Jūs priklausote į beprotnamį!"

Taip kalbėjo tas pats Churchillis, kuris 1919 lapkričio 6 pareiškė žemuo-siuose Rūmuose: "Vokiečiai pasiuntė Leniną į Rusiją tuo pačiu būdu kaip mažam uždarytam indelyje siunčiamos choleros bacilos užnuo-

dyti didelio miesto vandens tiekimą. Jis veikė nepaprastai tiksliai... demonišku gabumu į šmotelius suplėšdamas kiekvieną instituciją, nuo kurios priklausė Rusijos valstybė ir tauta. Tas pareiškimas buvo palydėtas ovacijom.

Už dvejų dienų ministras pirmininkas Loyd George, tačiau pasisakė prieš tolimesnę intervenciją į Rusijos pilietinį karą, tarp kitko teigdamas, "Bolševizmo negalima nugalėti kardų... Rusija yra klampus smėlis. Rusijoje laimos pergalės, bet jose ir paskėstama; praityje didžios armijos ir didžios imperijos kaip tik paskendo tame pergalių smėlyje."

Kai Winstonas Churchillis kalbėjosi su Rooseveltu ir Stalinu 1945 m. vasario 4-11 d. d. Jaltoje, sovietų kariuomenė jau buvo užėmusi visą Lenkiją, o kartu ir tas vokiečių provincijas, kurias Stalinas pasiūlė priskirti Lenkijai. Ką nors čia pakeisti jau buvo per vėlu. Vakarams rūpėjo, kad Stalinas kariautų ne tik su Vokietija, bet ir Japonija.

Pati Jaltos konferencija buvo taip netvarkingai pravesta, kad neliko ir nebuvo vertas joks oficialus protokolai. Savaimė aišku, kad tie nutarimai nebuvo ir ratifikuoti. Churchillui rūpėjo išgelbėti, ką dar galima buvo išgelbėti iš byrančios (Nukelta į 2 psl.)

Vasario 16 minėjimo Chicagoje muzikinio montažo Tėvų šalis atlikėjai scenoje. LM Dainavos ansamblio choristai, dirigentas A. Jurgutis, akompanuotojas muzikas A. Kaminskas, solistai: A. Giedraitienė, A. Brazis, ragelių trio — B. Pakštas, L. Bichnevičius, V. Vaitkevičius, kankliuotoja — A. Eitutytė, skaitytoja V. Kerelytė. Dešinėje — akademijos programos vadovas Petras Buchas.

Vasario Šešioliktoji Chicagoje

MEČYS VALIUKĖNAS

Vasario Šešioliktosios minėjimas įvyko vasario 14 d. Marijos Aukšt. mokyklos auditorijoje. Jį pradėjo ir pravedė Chicagos Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. Petras Buchas.

Amerikos, Lietuvos ir organizacijų vėliavos scenon įneštos karine tvarka Don Varnas legijono posto komandieriams vadovaujant.

JAV ir Lietuvos himnus sugiedojo solistai Alvina Giedraitienė ir Algirdas Brazis, akompanuojant komp. Aloyzui Jurguičiui.

Invokaciją-maldą skaitė studentai: Dana Mikužienė, Dana Galinaitytė ir Vytas Pliplys.

Lietuvos valstybės atstatymo aktą perskaitė sav. kūrėjas Antanas Valys.

Akademijos programos vedėjas Petras Buchas prisiminė karių-savanorių ryžtą ir kovas, vasario 16 d. aktą įkūnijant gyvenime. Salėje esantieji savanoriai-kūrėjai paprašyti atsistoti. Publika pasveikino juos triukšmingomis ovacijomis.

Sveikinimai. Gražų sveikinimo žodį pasakė Juzė Daužvardienė, Lietuvos gen. konsulė Chicagoje. Gražių minčių ir linkėjimų Lietuvai ir lietuviams, tiek Tėvynėje, tiek išeivijoje gyvenantiems, pareiškė JAV kongresmanai: Martin A. Russo ir Edward J. Derwinski, kaip ir Cook county tarybos prezidentas George W. Dunne. Visi užtikrino savo tolesnę talką Lietuvos laisvės byloje.

Be to, Lietuvai ir lietuviams savo solidarumo pareiškimus bei linkėjimus išlikti kovoje iki laimėjimo išsakė latvių ir Pavergtųjų Tautų Komiteto vardu — Inese Stokes, estų atstovas — Alexander Koepe ir ukrainiečių vardu dr. Charkovitz.

Inž. Jono Jurkūno paskaitoje (ji spausdinama atskira) keltos mintys rado gyvą pritarimą ir daugelio dalyvių toliau gvildenamos paskiruose rateliuose besikalbant, išpūdžiais besidalinant.

Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. K. Šidlauskas įteikė premijas lietuviams autoriams už jų straipsnius Lietuvos reikalais kitataučių spaudoje. Premijų donatorius — kun. dr. J. Prunskis, premijas paskirstė ALT sudarytoji komisija.

Dr. V. P. Dargis pagarsino rezoliucijų komisijos parengtas šio minėjimo rezoliucijas, kviesdamas jas akademijos dalyviams priimti ir pavesti jas vykdyti ALT valdybai. Tai ir padaryta, išreiškiant plojimu pritarimą.

Meninėj valandėlėj atliktas gražus, lyriškas, mokamai sudarytas ir neatkištinais perteiktas muzikinis montažas — Tėvų šalis. Šio montažo literatūrinis apipavidalinimas — Nijolės Jankutės, muzikinis vadovas — Aloyzas Jurgutis, skaitytoja — Vilija Kerelytė, pianino palyda — Arūnas Kaminskas, režisūra — Vandos Aleknienės, apšvietimas — Česlovo Rukuižos, solistai: Alvina Giedraitienė ir Al-

(Nukelta į 7 psl.)

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo išvakarėse New Yorko miesto meras Edward Koch įteikia ALT-o delegacijai proklamaciją miesto rotušėje. Iš kairės: Walter Ward — council member, filmų artistė Ann Jillian Nausėdaitė, meras Edward Koch ir New Yorko ALT pirm. Alfonsas Marcelinas.

L. Tamošaičio nuotr.

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Negalint padėti Lenkijai, reikėtų susitvarkyti su Kuba. - Grįžimas prie pasidalinimo sferom. - Weinbergerio-Haigo nesutarimai.

Valstybės Sekretorius Haig, aiškindams palyginti silpną NATO atsakymą į įvykius Lenkijoje, teigia, kad šiuo atveju buvo svarbu išlaikyti NATO vienybę. Aiškinimas susilaukė nemažai kritikos dešinėje pusėje, bet ir čia sutinkama, kad praktiškai JAV vienos negali daug ką padaryti. Kaip sunku susikalbėti su sąjungininkais, patyrė ir Carterio administracija, skelbdama sankcijas sovietams už invaziją į Afganistaną. Tąsyk kandidatas į prezidentus, Ronald Reagan 1980 m. sausio 27 d. pasiūlė:

"Man atrodo, kad mes galėtume užblokuoti Kubą ir sustabdyti sovietų ginklų tiekimą. Jų povandeniniai laivai ten turi bazes, jie ten turi lėktuvus ir lakūnus, jie turi savo dalinius toje saloje. Kubos blokada galėtų būti vienas iš pasirinkimų (an option)".

Tai primindamas N.Y. Times kolumnistas William Safire prileidžia, jog tokia idėja dar nėra visiškai palaidota, nors tapęs prezidentu Ronald Reagan nenori apie ją kalbėti. Paskutinės kalbos apie sovietų ginklų tiekimo padidėjimą į Kubą ir iš ten į Nicaragua bei Salvadorą, kur sukilėliai sustiprino savo veiklą norėdami paversti niekais vyriausybės planuojamus kovo 26 d. rinkimus, sukėlė Safire įtarimą.

Pagal Kennedy-Chrusčiovo sutarimą, sovietai neturėtų laikyti Kuboje ofensyviųjų ginklų - t.y. tokių, kurie galėtų padaryti žalą JAV teritorijai. Dabar administracija skelbia, kad sovietai į Kubą gabena naujesnius MIG-23 lėktuvus, kurie gali pasiekti taikinius ne tik Pietų Floridoje, bet ir toliau, o senesnius MIG-21 atiduoda sukilėliams centrinėje Amerikoje. Eventualiai, tai duotų pagrindo teigimui, kad sovietai nesilaiko ano 1962 m. susitarimo.

Apie tai paklausti Valstybės ir Gynybos Sekretoriai atsiskaitė, kad tuo reikalu netrukus pats prezidentas pasakys ilgesnę kalbą.

Blokada yra karo aktas. Kas daryti, jei sovietų laivai bandytų ją pralaužti? Skandinti juos? Safire mano, kad yra mažiau pavojingas būdas. Tai minos. Užminavus uostus, kaip buvo padaryta su Haiphongu Vietname, galima sustabdyti laivininkystę, patiem nesigriebiant kovos veiksmų.

Apie tai plačiai kalbama Washingtonė. Mat, reikalas ką nors daryti centrinėje Amerikoje paskutiniu laiku labai suaktualėjo. Ne tik dėl to, kad "atsikeršyti" už Lnekiją, bet kad čia, C. Amerikoje, yra rimtas pavojus, jog nuo Panamos iki Meksikos bus sudaryta komunistinių valstybių juosta. Aišku, šiame krašte tuojau pat pradėta rekti, kad einama prie naujo Vietnamo. Haigas nesutinka su tokiu aiškinimu. Vietnamas iš tikro buvo toli, centrinė Amerika yra čia pat, pašonėje. Haigas

atsisako pareikšti, kad JAV neįsigrįbs ir karo veiksmų, jei to reikalaus susidariusi būklė. Gynybos Sekretorius Weinberger, sakoma, nelabai nori akcijos šiame rajone, nes jai nebūs pritarimo krašte. Tačiau, bendrai imant, jis yra pirmas Gynybos Sekretorius, kuris pristatydams karinę samatą 1983 fiskaliniams metams, kalba ne apie kokią išivaizduojamą priešą, kaip tai buvo daroma anksčiau, bet visai tiksliai - "sovietinė karinė imperija", su kuria turi būti pasiruota kariauti ne tik ginklais, bet ir finansiniais bei prekybiniais būdais. Sakoma, kad jis reikalauja, kad Lenkija tuojau būtų paskelbta subankrutavusia, tuo tarpu Haigas pasidavė europiečių ikalbinėjimams prie to reikalo eiti lėtai. Jau dabar sovietams sunku kur nors pasiskolinti. (Nepaisant to, prancūzai, kurie smarkiau negu vokiečiai pasmerkė Lenkijos įvykius, pasiskubino sovietams paskolinti 140 milijonus dolerių. "Aš esu tuo labai nusivylęs", pareiškė Haig.)

Paskutiniu laiku kalbom apie Haigo-Weinbergerio nesutarimą naujo akstino davė Weinbergerio kelionė po arabų kraštus: Saudi Arabiją, Omaną ir Jordaną. Weinbergeris ten norėjęs gauti bazių, tačiau negavęs. Buvo susitarta tik dėl karinių pasitarimų. Ta proga kažkas iš Weinbergerio palydos pareiškė, kad JAV ieško naujų draugų Vid.

JALTA IR HELSINKIS...

(Atkelta iš 1 psl.)

britų imperijos. Rooseveltas ją jau laikė atgyventu dalyku, pasaulio ateitį jis norėjo patikėti Jungtinėm Tautom. Pasirašytam ant

Rytuose ir nori keisti savo politiką, kuri remiasi tik draugyste su Izraeliu. Aišku, tai sukėlė milžinišką triukšmą Izraelyje ir Amerikoje, ypač todėl, kad Weinbergeris Jordanė tarėsi dėl moderniškesnių ginklų pardavimo tai karalystei. Pats Weinbergeris, kurio senelis buvo Cekijos žydė, per TV pareiškė, kad jis sakė, jog JAV-tame rajone norinties turėti daugiau kaip vieną draugą ir kad dėl ginklų pardavimo Jordanui dar nesusitarta, nes Jordanas jų neprašė. Reikia atsiminti, kad Jordanas neseniai užpirkė sovietines priešlėktuvines raketas, nes nesitikiėjo jų gauti iš JAV. Washingtonas nuo to bandė juos atkalbėti, bet nieko neišėjo. Kaip ten buvo, prezidentas Reaganas paskubėjo Izraelio ministeriui pirmininkui Beginui parašyti laišką, jog JAV ir toliau rūpinsis, kad Izraelis liktų geriausiai apginkluota valstybė toje srityje.

Weinbergeris laikomas artimesniu prezidentui Reaganui negu Haigas, kurio nemėgsta konservatyvai. Jis jiems per minkštas ...

Naujas Izraelio ambasadorius Mosh Arns yr gimęs Kaune, 1925 metais. Karo išvakarėse jo šeima per Rygą emigravo į JAV, iš kur, baigęs mokslus, jis emigravo į Izraelį. Jo profesija - lėktuvų statybos inžinierius.

valgomiojo stalo, nustūmus stiklus ir lėkštes, baigiamajam komunikate, "trys dieji" pripažino "teisę visom tautom pasirinkti valdžios formą, kokią jos pa-

SPIEGEL sausio 11 d. paskelbė dabartinį Lenkijos žemėlapi, iš kurio matosi, kad rytų siena eina beveik pagal lordo Curzono 1919. XII. 8 nubrėžtą liniją, kuria buvo atskirta lenkų apgyventa teritorija nuo tų, kuriose nebuvo lenkų daugumos. Vilnius joje yra gana toli nuo lenkų apgyventos teritorijos. Pagal Curzono liniją su šio kraštie pakeitimais ejo ir Ribbentropo-Molotovo pakto nustatyta siena. Kai anglų užs. reik. ministeris A. Eden sovietų siūlomą Lenkijos rytų sieną pavadino, "Ribbentropo-Molotovo siena", Stalinas atkirto: "Galit ją vadinti kaip norit, bet ji yra teisinga ir teisėta".

■ Iš kitos pusės

Nauji laikraščių bendradarbiai paprastai ateina su idėjom, kaip reiktų mūsų spaudą pertvarkyti. Tai būtų visai natūralu gėrais laikais, o būtina šiais, kada reikia laukti skaitytojų ne padidėjimo, bet sumažėjimo. Štai Viktoras Nakas ATEITYJE teigia:

"Po maždaug keturiasdešimt metų, sakykim 2018-taisiais, beliks du lietuviški laikraščiai - Tėviškės žiburiai ir Draugas. Pasaulio Lietuvis bus vienintelis mėnesinis žurnalas."

Tokia prielaida išduoda autoriaus ideologiją, bet ne žinojimą. Jau anksčiau šioje vietoje buvome sustoję prie kitų reformos planų, redaktoriams 'fondo', didesnio profesionalizmo ir t.t. Man atrodo, kad prieš paskelbiant visokius ateities planus, verta pažiūrėti į praeitį.

Mag. P. Zdankus dar Kaune leidžiamo PASAULIO LIETUVIO 1938 m. gegužės 1 d. Nr. štai ką rašė apie to laiko Amerikos lietuvių spaudą:

"Tik GARSO ir TĖVYNĖS redaktoriai yra gerai apmokami. Kitų redaktorių algos yra visai nepavydėtinos. Vieno dienraščio redaktorių eina vienos didelės savišalpos organizacijos pirmininko pareigas, kito sekretoriaus, tad dar gali prasimaitinti su šeima. Kitas savaitraščio redaktorių pragyvena, pardavinėdamas krautuvėm pyragaičius. O dar vieno savaitraščio redaktorių dirba ir kontoros ir spaustuvių darbus."

Jei iš to ką nors galima išvesti, tai geros algos dar negarantuoja gero laikraščio. Kam pagaliau ir stengtis, jei laikraštis dovanai siunčiamas susivienijimų nariams? Iš viso kol kas, galvojant apie laikraštį, nesvarstomas klausimas, ar jis geras, ar ne, bet tik ar jis savas ar ne!

vm

čios nori."

Lietuvos vardas Jaltoje, atrodo, buvo paminėtas tik vieną kartą. Stalinas priešinosi lygiom teisėm mažesnioms valstybėm. Kai Churchillis pakėlė taurę už taiką, Stalinas praeiškė, jog jis niekados neleis, kad didžiųjų valstybių elgesys būtų mažesniųjų vertinamas. Rooseveltas vis tiek atsakė su nauju tostų už mažųjų valstybių teises, į ką Stalinas taip atsakė:

"Jugoslavija, Albanija ir panašios mažos valstybės neturi teisės sėdėti už šio stalo. O gal jūs norite, kad Albanija turėtų tą patį statusą kaip JAV... Mes vieni turime teisę spręsti apie pasaulio taiką..."

Jungtinėse Tautose Stalinas reikalavo didžiosiom valstybėm veto teisės ne tik prieš daugumos nutarimus, bet ir dienotvarkės punktus. Churchillis manė, kad mažosios valstybės vis dėlto turėtų bent teisę skustis. Stalinas, kuriam atrodė, Sovietija būtų pažeminta, jei ji turėtų tik vieną balsą, kaip Albanija, pareikalavo dar papildomų balsų sovietų respublikom Ukrainai, Gudijai ir Lietuvai, bet apie Lietuvą nebuvo kalbėta.

Turėjo praeiti 30 metų iki visų Europos valstybių susirinkimo, net tokių mažų kaip San Marino ir Vatikano, Helsinkyje, kad būtų padarytas mažas žingsnis ta kryptimi, kuria Rooseveltas norėjo pradėti eiti Jaltoje. Į Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos Baigiamąjį Aktą buvo įrašytos žmonių teisės, kurios, jei jų būtų laikomasi, vestų ir prie tautų laisvės. Sovietai su juo sutiko, žinoma, ne dėl

Romunai Rumia 90%
Ist. Silem 100%
Grecija G. P. 90%
Jug. Slav. 50/50
Hungary 50/50
Belgians Rumia 75%
Ist. Slav. 25%

Churchillio raštelis su pasiūlymu pasidalinti procentais(!) įtaką Balkanuose. Pusę metų po Jaltos susitikimo praslinkus, jis skundėsi Stalinui kad Jugoslavijoje britai teturi daugiausia 10% įtakos ir tą maršalas Tito sparčiai naikina... Stalino 'paukščiukas' padėtas Stalino.

to. Jie reikalavo nuostato draudžiančio sienų pakeitimo jėga, nors tai leidžiama sutarimo būdu. Jie laiko Helsinkio Aktą taikos sutarties pakaitalu. Kai kas Helsinkio aktą paskelbė išdavimu, nors iš tikro Lenkija galėjo pasidžiaugti palyginti didele laisve 16 mėnesių tik dėl Helsinkio akto. Jau atrodė, kad sovietai geriau išeis iš Madrido konferencijos negu klausys ten nemalonumų, bet, bent rašant šias eilutes, jie vis ten dar sėdėjo. Visa istorija tarp Jaltos ir Helsinkio kalba už tai, kad tarptautiniame gyvenime valstybės kovoja už savo interesus, bet ne idealus ar ideologiją. Sovietai, atrodo, tikisi, kad prie to bus grįžta ir po Lenkijos įvykių.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

PUBLICATION NUMBER (USPS-157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

NEDERA PAČIAM LISTI ! PRIEŠO SPĄSTUS

Pavasariop gal vėl nevienas planuojam kelionę į okupuotą Lietuvą. Saviškai giminės ir draugai širdingai laukia svečių iš laisvo pasaulio. Tai laisvės kvapo dvelksmas, tai lyg šviesos spindulys trumpam švystelia jiems ilgų ir sunkių vergijos dienų niūrumė, tarsi pagaivina sielą tirnų prislėgtų buity, stiprina rytojaus viltis.

Deja, tie mūsų apsilankymai neretai virsta šventos lietuvių kovos prieš pavergėją ne malonių pažeidimu. Juk ten anieji ryžtingai ir su skaudžiomis aukomis spiriasi prieš Maskvos vykdomą genocidą (nevienas atidavė ir gyvybę už tautos laisvės idealą: Tamonis Kazlauskas, Kalanta ir daugybė kitų kankinių, o ir tūkstančiai partizanų ir tremtinių Sibire). Tačiau pasitaiko, kad iš užsienio atvykęs lietuvis ne savųjų frontą stiprina, bet sugretina į bendrystę su tautos priešais atstovais. Rodos, visi žinomai Tėviškės-Rodinos ir Gimtojo Krašto tikslus - mūsų tautą skaldyti ir žlugdyti. Bet vis atsiranda turistų, kurie pakimba ant šio genocidinio įrankio meškerės. Ne tik gėda dėl lietuviškų žingsnių, bet itin liūdna, kad tenykštis laisvės kovų frontas tuo būdu įskaudinamas ir dori lietuviai apviliami. Todėl visai teisingai daugelis su nerimu palydi neapdairius keleivius anapus geležinės uždangos.

Greta šio tautinio nuostolio, dar ir išeivijos darnumas suardomas. Tulas, pakliuvęs į Gimtąjį Kraštą su 'pareiškimais', paskum pyksta kitų pirštu badomas, net jaučiasi šmeižiamas. Bet faktas lieka faktas - nebeįstrinsi. Tačiau jei sąžinė gryna ir jei tikrai Gimt. Kraštas neteisingai ką paskelbė, geriausia išeitis tuoj pačiam paaiškinti, kaip tai įvyko, kokios ten klastos ir kame tiesa. Nelauktina, kol kiti tai iškels aikštėn. Juk pačiam svarbu, jog tavo vardas neliktų ant visados pažymėtas tautos priešų rėmėju. Nedelsės išaiškink pats ir nevadink kitų šmeižikais ar užpuolėjais.

Ir nesiteisink baime, kad tiesos žodis 'gali kam pakenkti', todėl esą reikia tylėti. Juk lietuviai tenai baisioj grėsmėj nuolatos bauginami, o drąsiai buriasi į komitetus, rašo valdžiai skundus dėl neteisėbių ir skriaudų, leidžia gausią po grindžio spaudą ir eina už tiesos principus į kalėjimą; net

mokinukai, begėdiškai baidžiami, neatsisako Dievo nei maldos, tai kodėl laisvo pasaulio lietuviai turi būti bailys ir vengti tiesos žodžio? Taip pat nesiramstyk kreiva paguoda, jog ir kitiems panašiai nutiko. Jau seniai išpėta buvo: tenesilanko tenai tie, kurių neišmanymas daug didesnis už meilę tėvynei ir giminėms; arba kurie dėl politinio nesubrendimo neskiria Maskvos parankinių nuo doro tautiečio. O panašius turim nemaža, net žymūs kunigai, profesoriai, menininkai pakliūva į okupanto globos pinkles. Užmiršę, kad ten vyksta žūtbutinė kova ir kad viską be išimties slegia Maskvos letena, mūsų naivuoliai pasitiki visais 'broliais ir sesėm lietuviais', nors tai tik prilinde šnipai ir gundytojai. 'Išėivi lie tuvi, mokėk prisikasti liežuvi' ...

Bet vis dar neišmokstam. Ak, ir partizanų sąjūdis sužlugo, probolševikų lietuvių infiltruotas ir išduotas. Kadaise doriausias valdovas Kestutis nusmaugtas vien dėl pasitikėjimo savais tautiečiais. Dabar kai tauta kruvinai grumiasi dėl gyvybės -- būtinas ypatingas atsargumas, savo žodį ir žingsnį kietai apvaldant. Tai istorinis momentas, kai kiekviena klaida yra didžiai nuostolinga ir smerktina. Todėl niekam nedera pačiam listi į priešų spąstus. Išeivija -- tai tautos ambasadoriai, mūsų

Vasario 16-tos reikšminga 64 m. sukaktis primena mums šiandien pareigą bendromis jėgomis jungtis į Lietuvos gelbėjimo darbą. Mūsų broliai ir seserys pavergtoje tėvynėje jau 38 metai, kaip kenčia žiauria rusų maskolių priespaudą ir ūkinį išnaudojimą. Daugelis jų prisimins Vasario 16-tos aktą kalėjimuose, psichiatrinėse ligoninėse ar Sibiro vergų stovyklose. Jie su viltimi žvelgia į mus, tikėdamiesi, kad mes nepaliksimė jų vienus priešų nevalioj, kalbėsime jų vardu ir veiksime į laisvojo pasaulio sąžinę, kad Lietuva būtų vėl laisva.

Ši brangi lietuviui šventė teuzdega mūmų mūsų tautos didžiųjų vyrų kenčiančios tėvynės meilę, sukilėlių, savanorių, karių drąsą ir partizanų pasišventimą, kurie geriau ryžosi mirti Lietuvos giriose, negu vergauti ar mirti Sibiro taigose.

Šiandien Amerika stovi viena, kaip paskutinė tvirtovė tarp pasaulio pusiau laisvo ir pusiau po komunistų kūju ir piau tuvu. Per paskutinius 64 metus viena po kitos 64 valstybės pateko į komunistų vergiją. Kasmet po vieną. Šiuo metu tas pavojus grėsia El Salvadorui. Tūkstančiai nelaimingų vergų bėgo ir tebebėga, rizikuodami savo gyvybę, iš to vadinamo komunistų rojaus.

Kaip pabėgėliai ir mes atvykome į šį laisvės kraštą ne turtų ir pramogų ieškoti, bet dėtis į Lietuvos gelbėjimą.

kas žingsnis įsiamžina ateičiai ar elgiamės kaip tautos gelbėtojai, ar kaip kenksmingi pasimetėliai, net prieš užmačių bendrininkai? Gimt. Kraštas įsteigtas mums atsverti; ar tu už kenčiančią ir kovojančią Lietuvą, ar - esi okupanto išmonių klusnus pakeleivis?

jimo darbą. Šiuo metu pasaulyje vyksta kova tarp laisvės ir vergijos, demokratijos ir komunistinės diktatūros. Iš vienos pusės komunistų nežmoniška vergija plečia savo imperiją teroro, sabotažo ir karine jėga, tačiau iš antros pusės telkiasi laisvės jėgos, kurioms šiuo metu vadovauja stipri Amerikos prezidento ranka. Šių jėgų susikirtimas yra neišvengiamas. Tai yra tik laiko klausimas.

Mes šitoje lemtingoje kovoje nesame vieni. Visos pavergtos tautos kovoja už savo kraštų išlaisvinimą. Pavergtuose kraštuose mes turime stiprią atramą. Šimtai ir tūkstančiai mums žinomų ir nežinomų disidentų Lietuvoje ir kituose okupuotose kraštuose reikalauja laisvės vis drąsiau ir atkakliau.

Sovietų Rusija šiandien išgyvena dvasinę tuštumą lygiai taip, kai romėnai, kai jie prarado tikėjimą į jų pagoniškus dievus. Netgi komunistų vadai jau nebetiki į jų pačių išgarbintus stabus. Nikita Chruščiovas iškasė iš po Kremliaus sienų didžiojo šio amžiaus inkvizitoriaus Stalino lavoną ir jį pakasė Kremliaus patvory, išdrisęs viešai jį pasmerkti. Lenkų darbininkai neseniai nugriovė statulą Lenino, kuris jiems žadėjo rojų.

Visuose pavergtuose kraštuose Sovietų Rusijoje matome dvasinį atgimimą. Jaunoji karta ieško aukštesnių vertybių ir idealų, Dievo ir tėvynės meilės. Pačioje Rusijoje vyksta dvasinis atgimimas ir laisvės judėjimas pogrindyje. Sovietai aiškiai jaučia, kad jų prispaustos tautos tik laukia progos nusikratyti priespaudos. Tos tautos - tai Achilo kulnis, kurios, atėjus laikui, griaus Sovietų imperiją iš vidaus. Totali

linis sovietų ekonominės sistemos bankrotas ir žiauri priespauda raudonųjų tirnų negalės ilgai išsilaikyti. Bręstanti rytų bloke ūkinė katastrofa įvykius gali pagreitinti, kas gali iššaukti alkanų minių judėjimą prieš komunistinę vyriausybę. Ir pačioje Rusijoje jau trūksta duonos.

Sunku numatyti, ar Sov. Rusija išdris išprovokuoti globalinį karą, šiuo metu turėdama karinę persvarą. Beveik pusė sovietų armijos yra ne rusai. Milijonas rusų kareivių saugo Kinijos 4000 kilometrų sieną. 100,000 sovietų kareivių kovoja su Afganistano partizanais. Ar jie galės pasitikėti savo armija, žinodami okupantų karių nuotakas. Praeityje Rusija pralaimėdavo karus, spaudžiama pavergtų tautų. Nacionalizmas yra didelė jėga, kuri sugriovė Romos ir Aleksandro Didžiojo imperijas. Šiandien ta prislėgta jėga jau grąso Sovietų imperijai.

Todėl drąsiau ir aktyviau junkimes į tautos vadavimo darbą. Gausiai dalyvausime minėjimuose ir savo pagal išgalę auka paremkime Lietuvos vadavimo darbus. Mūsų pastangos įgauna vis daugiau dėmesio ir palankumo laisvųjų valstybių vyriausybėse ir amerikiečių bei kitų kraštų spaudoje mūsų teisingiems laisvės reikalavimams. Tai turi mus padrasinti ir paskatinti.

Juozas Jurkus
Rochester, N. Y.

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJOS SUVAŽIAVIMAS FLORIDOJE

LKMA Centro Valdyba įpareigojo Floridoj įsistigusį židinį suorganizuoti Akademijos suvažiavimą St. Petersburg, Fla. 1982 m. lapkričio 25-27 dienomis (Padėkos dienos savaitgalį). Akademijos Centro valdybos įgaliotas Tėv. Viktoras Gidžiūnas supažindino židinio susirinkimo dalyvius su LKMA veikla bei jos veikėjais, plačiau aptardamas būsimą Akademijos suvažiavimo organizacinius reikalus. Židinio dalyviai pritarė LKMA Centro valdybos planuojamam Akademijos kongresui St. Petersburg, Floridoje ir pasižadėjo ištirti vietoje suvažiavimo aplinkybes bei sąlygas.

Židinio sudarytos komisijos: pamaldų reikalams, informacijos, knygų ir meno parodoms, finansų, banketo, svečių priėmimo ir kt. Židiniui vadovauja prel. J. Balkūnas. XII LKMA suvažiavimui vieta nustatyta DOLPHIN BEACH RESORTS viešbutis, St. Petersburg Beach, Florida, 4900 Gulf Boulevard.

Massachusetts gubernatorius pasirašo Vasario 16 proklamaciją. Iš kairės pirmoje eilėje: Ona Ivaškienė, gub. Edward J. King, Felicija Grendelytė. Stovi: Aleksandras Čaplikas, Bronius Paliulis, Antanas Andriulionis ir Algirdas Budreckis.

SOVIETAI IR VOKIEČIAI (8)

Trys Tuchačevskio versijos

1933 m. sausio 30 tapęs Reicho kancleriu, Hitleris turėjo progos paskelbti vokiečių kompartiją nelegalia. Vokiečių policija turėjo pakankamai kompromituojančios medžiagos, tačiau jis atmetė tokį Goeringo pasiūlymą. Ruošdamasis naujiems Reichstago rinkimams, per kuriuos norėjo galutinai įsitvirtinti valdžioje, jis pageidavo komunistų viešo sukilimo, kuris duotų tam progos. Komunistai, žinoma, tos progos jam nenorėjo duoti. Tam tikslui buvo padegtas Reichstagas, kurio gaisras -- skelbė nacių propaganda -- buvo sukilimo ženklas. Sekančią dieną ministrų kabinetas be ginčų priėmė dekretą, kuriuo buvo suvaržomos pilietinės teisės. Nepaisant to, per rinkimus naciai surinko 17 milijonų balsų iš 39 milijonų balsavusių. Hitlerio vyriausybė dar priklausė nuo nacių koalicijos su nacionalistų partija.

Atėjęs valdžion Hitleris ištiesė taikos ranką Stalinui. 'Kova prieš komunizmą Vokietijoje' - jis pareiškė Reichstage - 'yra mūsų vidaus reikalas, i kurį užsieniečiams neįsileisime kištis, bet ... tai nepaveiks politinių santykių su kitomis valstybėmis, su kuriomis mes turime bendrus interesus'. Su Sovietija jo valdžia esanti pasiryžusi kultivuoti draugiškus santykius, naudingus abiem šalims.

Maskva iš savo pusės buvo susirūpinusi Hitlerio iškilimu, bet - kaip pareiškė užsienio reikalų viceministras Molotovas - 'Aišku, mes jaučiame simpatijas nukentėjusiems draugams Vokietijoje, bet mes, marksistai, jausmams neleidžiame vadovauti mūsų politikai. Visas pasaulis žino, kad mes palaikome gerus santykius su kapitalistiniais režimais, nepaisant jų režimo, net ir tuo atveju, jei jis yra fašistinis.'

Praktiškai santykiai vis dėlto blogėjo, o karinis bendravimas visai nutrūko. Šito apgalvestavo sovietų krašto apsaugos viceministras maršalas Tuchačevskis, kuris - pagal po ka-

ro rastus vokiečių užs. reikalų ministerijos dokumentus - pareiškęs vienam vokiečių pareigūnui: 'Mus išskiria politika, bet ne jausmai. Mūsų draugiškiausi jausmai yra skirti Reichswehrui.'

Oficialiai, 1936 m., Tuchačevskis išpėjo kompartijos CK apie augančią vokiečių karinę jėgą. Praktiškai visa Vokietija esanti jau paversta karine stovykla. Vokiečių pavojumi nei Stalinas, nei politbiuras neabejojo. Stalinas jau 1934 metais buvo įsakęs Raud. Armijai pasiruošti sumušti bet kokią galimą sovietų priešų koaliciją. Tačiau tuo laiku, 1936 metais, kariniams specialistams atrodė, kad Sovietija dar toli atsilikusi nuo to uždavinio ir jai sunku būtų atsilaukyti prieš kombinuotą vokiečių-japonų puolimą. Tas faktas diktavo ir Kremliaus politiką: karo visomis priemonėmis išvengti, iki sustiprėjimo. Galimai toliau nukelti konflikto pradžią vertė ir Stalino baimė kad pradėjus sparčiai ruoštis karui pklis maršalo Tuchačevskio prestižas, kas galėtų privesti prie karinės diktatūros.

Stalinus nutarė veikti. Visą pasaulį nustebino 1937 m. birželio 12 d. Pravdos antraštė: 'Už tėvynės išdavimą ir šnipinėjimą priešui - sušaudyti'. Eilėje sekančių pavardžių buvo ir maršalo Tuchačevskio. Po to siaučianti 'čistka' savo aukomis pareikalavo: 3 iš 5 maršalų, 14 iš 16 armijų vadų, 6 iš 8 admirolų, 60 iš 76 korpus vadų, 136 iš 199 divizijų vadų, 211 iš 397 brigados vadų, visų 11 krašto apsaugos komisarų, 75 iš 80 Sovietų Aukš. Karo Tarybos narių ir maždaug pusės 35,000 žemesnių karininkų. Kiek pagrindo turėjo Stalino įtarimas?

Po karo, atskirai tardomi, nacių slaptosios tarnybos aukštieji pareigūnai brig. vadas Schellenberg ir Obergruppenführer Hoettl papasakojo, kad Hitleris su Himmleriu buvo pavedę Saugumo Tarnybos v-kui Heydrichui stengtis su-

silpninti Raudonąją armiją ir tam 1935 m. paskyrė lėšų ir žmonių. Heydrichas pradėjo ieškoti pagalbos rusų emigrantų tarpe. Tie, nuo 1923 metų, turėjo sukūrę organizaciją Romanovų valdymo atstatymui, su centru Paryžiuje. Vienas iš tos organizacijos veikėjų buvo gen. Rudolf Skoblin, kuris - kaip Heydrichas žinojo - buvo NKVD agentas. Skoblinui buvo pasiūlyta dirbti ir nacių saugumo tarnybai. Skoblinas sutiko. 1936 m. gale jis pranešė Heydrichui, kad Tuchačevskis planuoja nuversti Stalino režimą.

Hitleris galėjo pasirinkti: padėti Tuchačevskui, ar jį išduoti Stalinui, kas privestų prie sovietų visos aukštesnės karinės vadovybės sunaikinimo. Jis pasirinko antrą galimybę. Heydrichas Gestapo ištaigos namuos Berlyne įsteigė mažą laboratoriją, kurioje, pasinaudojant sena korespondencija iš bendravimo tarp vokiečių ir sovietų armijų laikų buvo sufabrikauta korespondencija, liudijanti Tuchačevskio kontaktus su vokiečių generolais. Buvo net padirbtas karinės žvalgybos v-k'o jūrų kapitono Wilhelm Canaris padėkos laiškas Tuchačevskui už informacijas. Taip paruoštų dokumentų pluoštas buvo sovietų NKVD Berlyne pasiūlytas pirkti. Susižinojęs su Maskva jis pasiūlė už juos tris milijonus rublių svetima valiuta. Heydrichas mielai priėmė pinigus, bet jie buvo arba padirbti, ar kaip nors atžymėti. Visi nacių agentai, kurie jais pasinaudojo svetimuose kraštuose buvo suimti. Vienas iš nacių pareigūnų, kuris šalia Heydricho žinojo visas tos aferos smulkmenas, buvo Standartenführer Herman Behrends, karo gale pakliuvęs į Tito nelaisvę Jugoslavijoje. Sovietai tuojau jo pareikalavo ir sušaudė. (Heydrichas, kaip žinia, buvo britų agentų nužudytas Prahoje.)

Kita Tuchačevskio aferos versija teigė, kad ne naciai, bet NKVD sufabrikavo doku-

mentus apie Tuchačevskio bendravimą su vokiečiais ir per generolą Skobliną pardavė Heydrichui, kuris per Behrends juos pardavė Cekoslovakijos saugumui. Prezidentas Beneš, kuris buvo pasirašęs draugiškumo sutartį su Stalinu, nutarė pastarajam įrodyti savo ištikimybę sutarčiai ir persiuntė dokumentus Stalinui, kuris tuojau paskelbė NKVD dalių mobilizaciją.

Pagaliau yra dar trečia versija, kilusi iš po karo perbėgusių sovietų saugumiečių pasakojimų. Pagal ją Stalinas buvo įsitikinęs, kad Tuchačevskis bendravo su Trockiū, kurio raginamas iš tikro organizavo sukilimą prieš Staliną. Viena iš tokių akcijų skatinančių motyvų buvo caro saugumo archyvuose rasti do-

kumentai, įrodą Stalino šnipinėjimą Ochranai. Tuos dokumentus netyčia užtikęs NKVD pareigūnas Stein, kuris juos perdavė ne savo viršininkams, bet draugui - NKVD vadui Kieve Balitskiui, kuris buvo Tuchačevskio patikėtinis. Tas savo keliu painformavo Tuchačevskio intymų draugą generolą Yakirą. Yakiras nuskrido su jais į Maskvą ir parodė Tuchačevskui, kuris jų turiniu pasidalino su kitais aukštaisiais karininkais, siekdamas jų bendravimo sukilime. Vienas iš jų - Kuibysėvo karinės apygardos vadas gen. Pal Dybenko - tai išdavė Stalinui, kuris tuojau pradėjo akciją prieš Tuchačevskį, kaltindamas jį šnipinėjimu vokiečiams, kam padėjo ir Heydricho suklustoti dokumentai.

Lietuviai esame visi —
Lietuvių Fonde ar esi?

LITUUVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION

2422 WEST MARQUETTE RD.
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: 312 925-6897
U.S.A.

1982 sausio mėn. įnašai.

Santrumpos: atm. įn. — atminimo įnašas, po: įamžintojas, pad. — padidino, įm. — įmokėjo, suma po pavardės įnašų iš viso.

2x	\$10.00	Erciuvienė, mirusi Lietuvoje, atm. įn.: Landsbergis Algimantas ir Teresė \$10.00, Mockūnas Jadvyga \$110.00.
1	\$20.00	Malinauskas Jonas \$160.00.
2	\$25.00	Jančauskas Povilas ir Stasė \$225.00, Šnipas Vincas, atm. įn.: Simokaitis Gintas ir Reda \$25.00.
1	\$30.00	Gaižutis Jonas (mirus) ir Elena pad. Juras D. \$230.00.
2	\$50.00	Danta Gytis, M.D., Australia \$300.00, X \$400.00.
8	100.00	Bagdonavičius Jonas, atm. įn. pad. Kačinskas Vincent \$500.00, Banėnas Antanas, Inž. atm. įn. pad. Banėnas Amelija \$1,100.00, Kuzmickas Vaclovas ir Valerija \$100.00, Ramanauskas Augustas ir Elena, pad. Ivanauskas Nijolė \$355.00, Pupelis Adolfas (mirus) ir Pupelienė Jadvyga \$1,600.00, Sinius Narcizas, nužudytas Lietuvoje, ir Veronika, Sibiro kankinė, atm. įn.: dukterys Vanda, Marytė ir Sofija, įm. Gasperienė Vanda \$100.00, Strazdas Vytautas ir Lidija \$100.00, Stulpinas Antanas ir Apolonija, atm. įn. įm. Krasauskas Mečys \$100.00.
1	\$105.00	Valteris Vincas, Kapitonas, atm. įn. įm. Ardyas Juozas 12 asmenų \$105.00.
1	\$140.00	Monkus Jonas, atm. įn.: Monkienė Ada \$140.00.
4	\$200.00	Baranauskas Juozas ir Zofija, atm. įn.: Baras Stasys \$200.00, Klova Birutė \$400.00, Lukas Jonas ir Regina \$400.00, Petrusevičius Konstantinas ir Pranciška, atm. įn.: Baras Stasys \$200.00.
1	\$436.45	Šimkus Stasys \$3,228.27, V. Vokietija.
1	\$1,000.00	Gaižutis Jonas, Lietuvos kariuomenės karininkas, atm. įn.: Gaižutienė Elena \$1,000.00.

Iš viso 24 nariai \$3,501.45

Patikslinam: 981 lapkričio mėn. įamžinant Ponelio Prano #4762 atminimą minėtinas ir Lake Worth Lietuvių Klubas kaip aukotojas. Lietuvių Fondas įžengė į trečią milijoną ir pagrindinis kapitalas 1982.I.31 pasiekė \$2,152,945.35. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą \$891,585.77.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo kapitalo dalį. 1982.I.31 palikimais gauta \$535,210.48.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą:

„LITHUANIAN FOUNDATION, A NON-FOR-PROFIT, TAX EXEMPT, ILLINOIS CORPORATION,

2422 W. MARQUETTE ROAD, CHICAGO ILLINOIS 60629“

Visi statykime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuvių išlaikymas.

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS

PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenims ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIU - AUTOBUSU

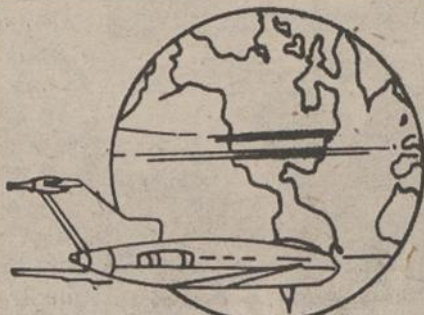
Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriauceliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

FSLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon.-9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Pasveikinkime

Vincę Jonuškaitę

Prisimena Kaunas Nepriklausomybės žydėjimo metais. Tai buvo gražus miestas, Lietuvos kultūros centras, aukštųjų mokyklų tinklu viliojantis provincijos jaunimą. Dabar, Paryžiaus ar New Yorko mastu, Kaunas mums jau atrodo mažas, ir Vilnius nedidelis - nors jie mums brangūs buvo ir pasiliks.

Kaunas - pavasario žydėjimais ir žiemos snieginų plotais atrodė vienu iš gražių gamtos vietų Lietuvos valstybėje! Bet gi savo Laisvės Alėja mūsų laikinoji sostinė - iki atgavome Vilnių - buvo ir modernus, ir idomus miestas, savo civilizacija bei kultūra viliojantis ir traukiantis provincijos miestelėnus atvažiuoti, pamatyti, pasiklausti, pasigrožėti... Daugelis viliojo ir Valstybinio teatro rūmai, žavėjo ten vakarais vykstantys spektakliai.

Valstybinės Operos primadona Vincė Jonuškaitė buvo tarytum legendarinis asmuo. Atsimenu, buvau Vytauto Didžiojo universiteto studentė, mačiau ir girdėjau Jonuškaitę-Zaunienę 'Carmen' bei kituose pastatymuose dainuojant, žavėjau jos balsu, vaidyba, drauge su ja 'karštai' išgyvenau vaizduojamo asmens dramą, o pačios solistės niekur niekada (paprastame gyvenime) nebuvau sutikusi. Sklido žinios, kad ji graži, kad paprasta ir maloni su visais, kad ji lanko Saričių bažnytelėje ankstyvasias mišias, kad ji myli ir globoja jaunimą; kad ji dainuoja ir provincijoje, po koncertų net pasiliekanči šokiuose... Baltu kostiumėliu Vincė Jonuškaitė grakščiai ėjusi Laisvės Alėja, kitas ją matęs baliuje, dar kitas - tautiniais drabužiais ir nuometuota... Mes, daugelis studenčių, būtume kažin ką atidavę, kad tik ją bent iš tolo pamatytume - gyvą žmogų, talentingą Vincę, vieną iš pirmaujančių solisčių, ministerienę - o kuklią ir paprastą, daugelio organizacijų garbės narę, aukštos kultūros moterį, stipriavėlę, pamaldžią, didžią patriotę... Bet ji mums buvo tik legenda.

Po daugelio metų, mūsų tautą nelaimės ištikus, išklydusių lietuvių keliams po pasaulį susipynus ir susikryžius, tolimoj Kalifornijoje susitikau Vincę Jonuškaitę-Zaunienę-Leskaitienę, tokią pat šviesią ir iškilią asmenybę, o tokią paprastą kaip žmogų, tokią šiltą, draugišką, artimą visiems lietuviams. Stai, jau ir jos gyvenimo pavakare (kaip ir mūsų daugelio), o ji dar prisimenanti kiekvieną nepriklausomo Lietuvos valstybinio gyvenimo ir gyvavimo bei kilimo detalę; ypač plačiu ir šviesiu žvilgsniu aprėpianti Kauno teatro metus, operų pastatymus, lietuvių liaudies dainos iškilmą ir sklidimą po miestus ir kaimus, po gretimas ir tolimas valstybes. Ir norisi jos pasakojimų klausytis

dieną ir naktį, norisi prisiminti, žinoti tai, ką ji žino, norisi, kad ir visi suprastų, jog mūsų Kauno teatras buvo gana aukšto lygio pasiekęs meniniu atžvilgiu, jog ypač Opera buvo viena iš geresnių visoje Europoje.

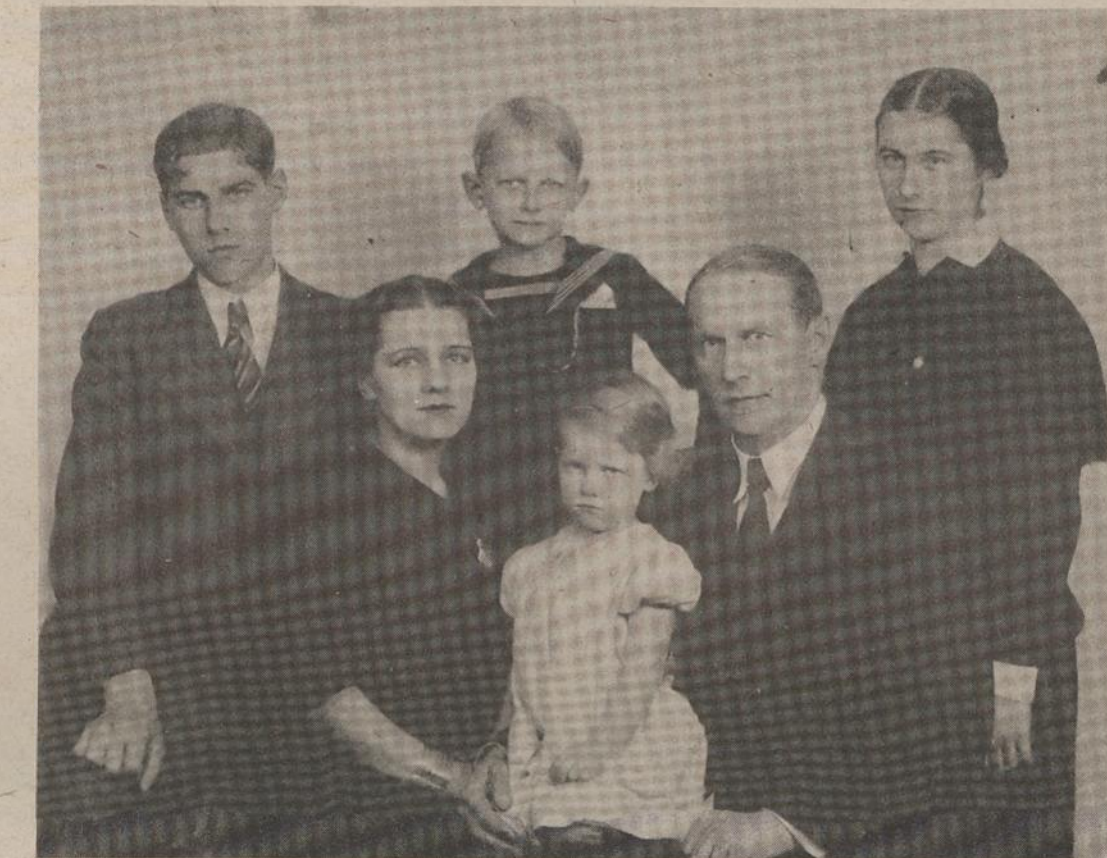
Juk 'iš praeities mes stiprybę semiamės' ir todėl, turint tokias spalvingas asmenybes - turtingas talentu, patirtimi, atliktais darbais, išpaustais pėdsakais mūsų tautos kultūriniuose plotuose - yra gera jų pasiklausti...

Tokia asmenybė yra ir Vincė Jonuškaitė, kurią brangindami ir ją žavėdamiesi norime pasveikinti ją apvalaus gimtadienio proga. Norime palinkėti jai šviesios, skaidrios pavakarės su žvilgsniu ir viltimi į mūsų tautos atgausimą laisvę, į vėl šviesų - nors ir neperdidžiausią, bet laisvą ir modernią - Kauno miestą.

Apie Vincės Jonuškaitės gyvenimą, jos reikšmę mūsų Operai, jos visuomeninę veiklą, galima būtų prirašyti plačias studijas, gal net ir knygas. Tuo tarpu -- bent keli brūkšniai jos nueitų kelių, studijų ir darbo, jos veiklos iš meilės lietuvių dainai ir lietuvių tautai.

Vincė -- dukterė už jūrų lietuvių laimės tėvo ir ištikimos savo kraštui lietuvių motinos. 'Kažin kas bebūtų, niekur ir niekad iš savo žemelės nevažiuosiu' - sakydavusi jos motina, kuri labai mylėjo namus, savo vaikus, Lietuvos žemę ir lietuvišką dainą. Dainuodavo pati Jonuškienė, mokė dainuoti ir visus vaikus. Tėvas Amerikoje dolerį uždirbo, o Jonuškienė vaikus globojo, auklėjo, stūmė į mokslus ir į pasaulį išleido gabius, dorus, ir gražiai dainuojančius.

Tai ir buvo Vincutės pirmoji 'konservatorija' -- namie, Subačiuje. Dainuodavo rytais, dainuodavo vakarais. Dainuodavo vargams ir rūpesčiams spaudžiant, dainuodavo džiaugsmui užplūdus... Į jos mamytės namuose, arti

Zaunių šeima 1933 m. Kaune: Vincė Jonuškaitė-Zaunienė, Giedrė, dr. Dovas Zaunius. Stovi: Dovas, Saulius ir Augustas.

bažnyčios, daug žmonių atsilankydavę, net ir kunigai mėgdavę užsukti, nes Jonuškienė buvo vaišinga, veikli visuomenėje ir gera šeimininkė.

Gimnaziją Vincė lankė Panevėžy ir, Pirmojo Pasaulinio karo debesims atūžus, su visa gimnazija turėjo pasitraukti į Voronežą. Tenai moksleivių vakarėly pirmą kartą Vincė padainavo solo 'Sunku gyventi' ir nuo to prasidėjo jos dainavimo kelias. Visi ją ragino dainavimą rimtai studijuoti ir jaunutė Vincė pradėjo privačias dainavimo studijas Voroneže. Dalyvaudavo koncertų programose, veikė lietuvių būreliuose, gelbėjo politiniams kaliniams ir kitokioje veikloje drąsiai reikėsi.

Lietuvai laisvę atgavus 1918 metais grįžo namo, baigė mokytojų kursų ir kurį laiką mokytojavo Surdegio pradžios mokykloje. Jaunutė mokytoja ypač mėgo su vaikais dainuoti ir vaidinti... Anksčiau, jos motinai globojant slaptą lietuvių mokyklėlę, o vėliau lietuvių savanorių kovų laikais, Jonuškienė ir jaunoji Vincė buvo ypač drąsios prieš rusų žandarus, ne kartą vos

nepatekę jiems į nagus. Ir taip politinė ir visuomeninė veikla Vincėi visą gyvenimą buvo artima, nors muzika nusitėbė jos visus kitus norus ir talentus.

Kurį laiką jai teko dirbti valdininke Zemės ūkio ministerijoje. Tai buvo po karo, atgavus laisvę, Lietuvos atsistatymo metai ir kultūrinio kilimo Kaune pradžia. Draugų raginama Vincė dalyvaudavo įvairiuose koncertuose. Ypač ji mėgdavo talkinti literatams -- ar tai jiems vakarus ruošiant, ar naują žurnalą leidžiant, ar lėšų sukėlimo, ar kitomis progomis.

Reikšmingiausias jos vaidmuo 1919 metų rudenį buvo Vaidilutės rolė Miko Petrausko 'Birutėje'. Jos geras dainavimas atkreipė visų dėmesį, o kompozitorius K.V. Banaitis spaudoje ypač iškėlė jos mezzo soprano balsą ir jos muzikinius sugebėjimus. Atsirado visuomeninių lėšų ir Vincė išvyko studijoms į Berlyną. Vėliau persikėlė į Romą, kur greitai išgarsėjo labai sekmingais koncertais. Grįžusi iš užsienio studijų, 1925 m. puikiai pasirodė koncertu Palangoje, o rudenį debiutavo Kauno Operos 'Pikų Damos' pastatyme, Polinos rolėje. Dar kiek studijavo Milane, Italijoje, o paskui, iki Antrojo Pasaulinio karo nelaimių, labai sėkmingai dainavo Kauno Valstybės Teatro operoje. Savo talentingu dainavimu, savita vaidyba bei menine išraiška sukūrė arti 50 operinių vaidmenų, publikos labai mėgiamų ir neužmirštamų. Pavyzdžiui, kas matė Vincę Jonuškaitę dainuojančią čigonės Carmen rolėje, sakė niekad vėliau, ir užsienio teatruose, nematė tokios puikios tokios įtikinamos, moteriškos ir tragiškos Carmen. Puiki buvo Vincė ir Mignon (šis vaidmuo, kaip ji pati sako, buvęs jai gal arčiausiai širdies), Ulrika - 'Kaukių Baliuje', Azucena - 'Trubadūre', Amneris - 'Aidoje', Marina - 'Boris Godunov', Laura - 'Gioconda', Ragana - 'Pakalnė'...

Visi tie ir kiti labai vykę vaidmenys išvedė jos garsą ir talentą taip pat ir į užsienio operas. Jai teko dainuoti Talino teatre Estijoje, Rygos Nacionalinėje Operoje, Prahos Narodni Divadlo, Paryžiaus Grand Opera ir taip pat Opera Comique, Buenos Aires teatre ir t.t.

Vincė Jonuškaitė buvo viena iš pirmųjų solisčių, sekmingai pristačiusių lietuvių liaudies dainos grožį pasauliui. Su liaudies dainomis (ir operomis) ji dar koncertavo Berlyne, Vienoje, Varšuvoje, Sao Paulo, Montevideo, Londone, Kopenhagoje, Stokholme, Oslo, Leningrade, Maskvoje ir kitur.

Anksti netekusi pirmojo vyro, Užsienių Reikalų ministerio Dovo Zauniaus, vėliau ji ištekojo už rašytojo-žurnalisto S. Leskaičio, su kuriuo kartu su visais išklydo tremties vargų keliais. New Yorke mirus ir antrajam vyrui, ji sunkiu darbu auklėjo ir mokslino vaikus. Būdama pavyzdinga motina (sūnaus Sauliaus ir dukters Giedrės) bei pamotė, Vincė dar sugebėjo reikšmingai įsijungti į Moterų Sąjungos veiklą, būti jos vadovybėje. Pavergtos Lietuvos reikalai Vincėi visada buvo pirmareikšmiai. Būdama gera kalbėtoja ir tolerantiška veikėja, ji daug gero padarė Lietuvos laisvinimo reikalams Moterų Sąjungoje ir kitose organizacijose.

Vincės Jonuškaitės vardas yra gerai žinomas Lietuvoje ir užsienyje, visų lietuvių branginamas. Subačiuje jau 1936 metais buvo pavadinta jos vardu naujai pastatyta pradžios mokykla ir viena iš gatvių. Okupuotos Lietuvos dainininkai ir aktoriai, jaunoji karta, jos vardą mini pagarbiai ir su žavesiu. Tai paliudija ne vienas čia buvusių teatro žmonių.

Santa Barbara, California. Gražus miestas. Baltų puosnių vilų, teatrų ir koncertų (Nukelta į 6 psl.)

Sol. Vincė ir dr. Dovas Zauniai Italijoje 1937 m. prie Pompejos griuvėsių.

KALIFORNIJOS LIETUVIAI

LOS ANGELES NEOLITUANŲ NAUJA VALDYBA

Los Angeles neolituana savo metinėje senjorų sueigoje, kuriai pirmininkavo, valdybos pirm. Em. Jarašūno pakviestas, V. Burokas ir sekretoriavo R. Aneliauskienė, buvo apžvelgta praeitų metų veikla, kuria galime tik pasididžiuoti. Surinkta iš kolegų-ių 1000 do-

lerių, su kuriais Korp! Neo-Lithuania, Los Angeles, tapo pagrindiniu mecenatu išleisti mūsų iškilaus filisterio, rašytojo Romualdo Spalio novelės. O ypač, paminėtina aukšto lygio surengtas filisterio R. Giedraičio Spalio septynių tomų romano ciklo vienos kartos istorijos pristatymas Los Angeles visuomenei, kuriame pagrindiniu kalbėtoju buvo rašytojas-publicistas Bronys RAILA, atskleidęs su rašytoju asmeniškų labai įdomius pašnekesius, jau neminint visus kitus Br. Railos žemčiūgus jojo literatūrinėje kritikoje. Taip pat, labai maloni staigmena buvo, kad visą mūsų filisterio kūrybą pristatė, turbūt, pajėgiausias ir gabiausias Los Angeles vaidybos ir dailiojo žodžio interpretatorių neolituonų šešetukas: R. Aneliauskienė, D. Čekanauskaitė, S. Mikutaitytė, B. Nausėdas, A. Pečiulis ir R. Vitkuvienė (alfabeto tvarka).

Per praeitus metus korporacija neturėjo pasipelnymo tikslais rengtų parengimų, bet iš savo kuklių išteklių paaugojo kultūriniais, švietimo ir kt. reikams apie 450 dolerių, nekaitant tos tūkstantinės.

Sueigoje vienbalsiai nutarta valdybos pristatytas kandidatas pakelti į senjores ir suteikti joms korporacijos spalvas: Daivai Čekanauskaitė ir Sigutei Mikutaitytei - Peterson. Sueigos buvo išrinkta nauja valdyba, kuri vėliau pasiskirstė pareigomis: A. Pečiulis — pirm., Em. Jarašūnas — vicepirm., E. Gedgaudienė — sekr., K. Švarcaitė — išd. ir D. Gudauskaitė — narė. Be to, valdybos paskirti pareigūnai: R. Vitkuvienė — magistras, St. Petravičius — tėvūnas ir Ed. Balceris — arbiter elegantiarum.

Čia tenka konstatuoti ypatingą apraišką. Reagavimui nepavyko susitarti su buv. prezidentu Fordu, kad jis būtų jo viceprezidentu. Bet Korp! Neo-Lithuania, Los Angeles, jau veik tradicija pasidarė, kad buvę pirmininkai-ės sutinka būti vicepirmininkais būsimoje valdyboje, ir tai be jokių iš anksto planavimo. Taip kolegė Daina Gudauskaitė sutiko būti vicepirm. kol. Vyto Buroko vadovaujamoje valdyboje, o V. Burokas — Em. Jarašūno ir dabar Em. Jarašūnas — naujo energingo, tik prieš keletą

metų iš Lietuvos (Suvalkų trikampio) atvykusio Aloyzo PEČIULIO valdyboje. Taigi, atrodo, kad bent pas mus Los Angeles dinastija nustatyta ir tęstinumas garantuotas.

Tad, gero vėjo ir pilnų burių naujai neolituonų valdžiai Los Angeles. (eb)

LIETUVOS DUKTERŲ POKYLIS

Lietuvos Dukterų Draugijos Los Angeles skyriaus tradicinis žiemos pokylis sausio mėn. 23 d. šv. Kazimiero parapijos salėje praėjo dideliu pasisekimu. Skyriui vadovauja pirmininkė Salomėja Šakienė, išdininkė Angelė Vaicekauskienė ir sekretorė Irena Luther.

Atvykusius į pokylį svečius prie durų pasitiko ir nuvedė pasodinti prie stalų Aldona Audronienė ir Elena Skirmantienė. Pokylyje dalyvavo Lietuvos generalinis garbės konsulas Vytautas Čekanauskas su žmona, iš Chicago viešnia Pulkaunienė, keletas svečių atvykusių iš kitų JAV vietų ir nemažas skaičius vietinių lietuvių.

Pokylį atidarė pirmininkė S. Šakienė, pasveikindama visus ir paprašydama vaišintis taip, kad nė vienas neliktų alkanas, o visi būtų sotūs ir patenkinti vakariene. Vakarienei buvo duodama skani gražiai paruošta vyniota kalakutiena, mišrainė, salotos, ryžiai su grybais, o užsigerti — Kalifornijos vynas, be to kava ir pačių Dukterų kepti tortai, kepiniai.

Vyriausia šeimininke buvo Angelė Vaicekauskienė. Jos rūpesčiu kiekvienas stalas turėjo narę aptarnaujančią to stalo svečius ir ištiesią eilę virtuvėje maisto gamintojų ir jų padėjėjų. Jos padėjėju buvo inž. Julius Jodelė. Pokylio dalyviai buvo labai patenkinti jo pagamintais valgiais ir triukšmingai išprašė pasirodyti.

Po vakarienos prasidėjo koncertas. Programą atliko Los Angelėje užaugusi ir mokslus baigusi solistė Regina Aukštkalnytė-Kungienė, kuri kilusi iš muzikaliaios šeimos ir turi gražaus tembro malonų balsą. Ji gražios išvaizdos, aukšta, blondinė, visada besišypsanti.

Jai akompanavo pianistas Frank Pacino. Pirmiausiai ji padainavo 4 vietinių lietuvių kompozitorių dainas: Br. Budriūno, G. Gudauskienės, R. Apeikytės ir O. Metrikienės.

Visas dainas solistė atliko gražiai, profesionališkai.

Klaidusytojų buvo labai šiltai sutikta, su didžiausiu dėmesiu išklausyta ir griausmingai padėkota. Su tokiais pat profesionališkumu ji padainavo ir dviejų operų arijas.

Koncertas visus dalyvius nuteikė gražiai ir šventiškai. Solistė Regina Kungienė yra Lietuvos Dukterų narė ir savo honorarą paaugojo skyriui.

Po koncerto buvo linksmintasi. Šokiams grojo vietinių vokiečių kapela, kurios muzika nekludanti pasikalbėjimams. Pertraukose, tarp šokių, buvo pravaista loterija. Ji buvo labai turtinga, nes buvo suaukota daug dovanų. Iš Arizonos kun. Juozas Domeika atsiuntė savo tapytą paveikslą, kurį laimėjo Rūta Sakienė.

Per pokylį skyriui paaugojo: Angelė ir Algis Raulinaičiai 150 dol., dr. Z. Brinkis 100, Salomėja ir Kazys Šakiai 100, Rūta Sakienė 50, orkestro kolektyvas 40, dr. Aurėlija Bartkus ir sesuo Eugenija Vidmantas 30, gen. kons. V. Čekanauskas 25, Pranė Mironienė 25, Mykolas Strupis 25, Antanina Lukšis 20, Liucija Stadalnikienė 20.

Pokylis praėjo gražioje nuotaikoje ir Los Angeles lietuviams liks gražiu prisiminimu. (aja)

• **Dana Stankaitytė ir Algis Grigas** iškiliųjų lietuvių operos solistai, yra pakviesti į Los Angeles dainuoti šv. Kazimiero parapijos 29-je lietuvių Dienoje, kuri bus birželio 20 dieną. Los angeliečiai vėl turės progos išgirsti Daną Stankaitytę ir pirmą kartą sol. Algį Grigą. Jiems akompanuos pianistė Raimonda Apeikytė.

• **Lietuvos Atstovybės namams atremontuoti** pobūvis rengiamas Los Angeles Alto skyriaus bus kovo 14 d., sekmadienį, 12:30 val. parapijos salėje. Visas pobūvio pelnas eis atstovybės remontui. Visi prisidėkite. Tai visų lietuvių garbės reikalas ir pilietinė pareiga.

• **Kultūrinė popietė su prof. Liuda Laurinavičiūte-Alssen**, įvyksta kovo 21 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p. šv. Kazimiero parapijos salėje. Profesorė skaitys paskaitą: "Senovės Lietuva" (Naujų istorinių šaltinių beišskant). Po paskaitos bus rodomas filmas: "Čiurlionio kūryba". Po programos apatinėje parapijos salėje kavutė ir pabendrauimas. Įėjimas: \$3.00 asmeniui. Visi kviečiami dalyvauti. Rengia Vyr. Skaučių būrelis.

• **Skautų tradicinė Kaziuo mugė** įvyks kovo 28 d., sekmadienį, šv. Kazimiero parapijos salėje ir kieme. Bus duodami gardūs pietūs,

veiks Vilniaus kavinė, bus įvairios rankdarbių laimėjimų lenktynės. Visi dalyvaukite ir paremkite skautiškąją veikimą.

• **"Saulutė"** — nr. 14 — Los Angeles šv. Kazimiero parapijos lituanistinės mokyklos laikraštėlis, kalėdinis numeris. Viršelis — Birutės Abelkytės.

Yra gražių piešinėlių ir "rašinėlių" pačių mažųjų; o ir vyresnių — įvairiomis temomis (eiliuotai ir proza) gražiai rašo: Milda Tomkutė, Ginta Palubinskaitė, Ter. Giedraitytė, Aug. Prišmantaitė, Vilija Žemaitaitytė, Paulius Mošinskis, Rima Navickaitė, živilė Tomkutė, Dalytė Trotmanaitė, Romas Jarašūnas, Vylius Leškys, Dalytė Navickaitė, Auris Jarašūnas, Jonas ir Rima Kulikauskai, Aidai Palubinskas, Tauras Radvenis ir daugelis kitų. Gražių galvosūkių, žaidimų ir rašinių yra Gailės Radvenytės. Laikraštėlis — gražios išvaizdos.

• **Vincei Jonuškaitei** — lietuvių Bendruomenės Santa Monikos apylinkės iniciatyva, su Los Angeles apylinkės talka, jos 80 m. sukaktį paminėti, ruošia 1982 m. kovo 6 d., šeštadienį, 6:30 p. p. šv. Kazimiero parapijos salėje gražų, iškilmingą pagerbimą, su šilta vakariene, gėrimais ir įdomia programa; dėl sveikinimų ir bilietų į V. Jonuškaitės pagerbimą kreiptis iki kovo 1 dienos pas šiuos asmenis: Al. Sirutį — 393-9012, A. Maskoliūną — 394-4406, Vl. Velžą — 395-0249, Rimt. Dabšį — NO 5-4303.

• **Stasė ir Kazys Griciai**, vieni iš gerųjų, patriotingų Santa Monica, Calif. lietuvių, vasario 20 d. Los Angeles Tautinių namų salėje atšventė savo 40 m. vedybų sukaktį. Iškilmingą popietę ir vaišes S. K. Griciams suruošė jų dukra ir sūnus su šeimomis. Jų draugai ir artimieji linki Stasei ir Kazuii ilgiausių, saulėtų metų!

• **Kazys Motušis**, pedagogas, visuomenės veikėjas, kuriam žmona Stefanija Tautiniuose namuose suruošė dideles vaišes ir ta proga įjėdu paskyrė stambias sumas lietuviškai veiklai paremti.

• **Jonas Valukonis**, matematikas, buvęs Lietuvos universiteto dėstytojas, dabar gyvena Kalifornijoje ir eina Ateitininkų Sendraugių Centro valdybos pirminko pareigas, neseniai sulaukė 70 metų. Kuklų pedagogą gražiai pasveikino būrelis draugų ir bičiulių, kuriuos į Los Angeles Tautinius namus sukvietė Jono ir Aldonos Valukonių dukra Ramunė ir žentas Romas Žemaitaičiai. Šis gimtadienis buvo paminėtas be perdėto "garso", kukliai, kultūringai ir labai jaukiai.

PASVEIKINKIM VINČĘ JONUŠKAITĘ

(Atkelta iš 5 psl.)

miestas ... Net ir bažnyčioje Dievo Motinos Sopulingosios statula atrodo lygiai tokia pat, kaip Subačiaus bažnyčioje ... Tai sakydama Vincė atsidada Čia ji gyvena. Anksčiau miesto pakraščio baltame namelyje gyveno jos sesuo, viena iš senųjų lietuvių ateivių, kuri čia ir mirė. Vincė, iš New Yorko važinėjama jos lankyti, priprato prie saulėtos Kalifornijos ir, palaidojus sesutę, čia pati pasiliko. Palaidojo čia neseniai ir sūnų Saulių ... Nelinksma jos gyvenimo pavakarė. Bet ji, tvirtos valios ir skaidrios sielos sparnų skraidinama, galinėjasi su liūdesiu, nostalgija, su ligomis ir tarp žmonių moka ir dabar šviesiai nusišypsoti. Moka ir mėgsta savo įdomios gyvenimo kelionės įvykius atpasakoti.

Ir žiūrėtum į ją, ir klausytum ... Vis tebėra tokia pat žavinga, patraukianti žmones, tautos kelią savais talentais nušviečianti Vincė Jonuškaite, kokia ji buvo gimtajame Subačiuje ir savame Kaune, kur buvo pražydusi jos talento ir laimės viršukalnė ...

Tokią Vincę Jonuškaitę visada prisiminsime ir tokią ją sveikinam!

Cėlėmis ir žalumynais apaugusiame baltame namelyje gyvena ji viena - 'kaip paukštytė, lengva, sparnuota ...' Jos ilgesio dienas praskaidrina iš Rytų pakraščio kartais į Kaliforniją atvykstanti jos geroji dukra Giedrė Zauniūtė ir kita me Santa Barbaros pakraštyje gyvenęs sūnaus Sauliaus sūnelis - jos mylimas, vienintelis anūkelis Dovukas Zaunius, kuris ypač džiugina Močiutę savo lietuviškumu ...

Vincės Jonuškaitės-Zaunienės-Leskaitienės pagerbimą iškilmingą vakariene, jos 80 m. amžiaus proga, ruošia lietuvių Bendruomenės Santa Monikos ir Los Angeles apylinkės šv. Kazimiero parapijos salėje 1982 m. kovo 6 d., šeštadienį, 6 val. 30 min. Vincė yra taip mėgiama, kad ir Los Angeles Birutietės pačios pasiūlė pagerbimo ruošime talkinti.

Pasveikinkim Vincę Jonuškaitę -- menininkę, solistę, visuomenininkę -- kuri visados ir visa širdimi buvo su savąja tauta.

Alė Rūta

Vincės Jonuškaitės adresas: 1315 Laguna Street, Santa Barbara, CA 93101. Telefonas (805) 966-6042.

Kviečiame įsigyti šiuos leidinius

Lietuvių Enciklopedija 36 tomai	\$366.00
Encyclopedia Lituanica 6 tomai	\$125.00
Vinco Krėvės Raštai 6 tomai	\$32.60
Iš mano atsiminimų — Petras Klimas	\$13.25
Laukiame užsakymų papildomam I. E. tomui.	
Užsakymus siųsti: J. Kapočius, P O Box 95, So. Boston, MA 02127	
Telef. dieną (617) 268-7730, vakarais (617) 282-2759.	

Tęsėkime savo pažadus ir pareigą Lietuvai

Inž. Jono Jurkūno kalba, pasakyta Vasario šešioliktosios minėjime 1982 m. vasario 14 d. Chicagoje Maria High School.

Vasario šešioliktosios minėjimo ir prasmė ir esmė yra daugiareikšmės:

visi mes mėginame mesti žvilgsnį į praeitį — istoriją ir joje ieškoti atsparos kovai už laisvę,

visi bandomė blaiviai vertinti savo turimas jėgas ir jų jėgų panaudojimą, mums tenkančiai šventai pareigai — laisvės kovai,

visi susitelkiame dvasiinio pakilimo ir pasiryžimo prasme ištesėti kovoje už laisvę.

Prieš 64 metus vasario 16 d. 20-ties signatarų pasirašyta Lietuvos Nepriklausom-

ybės deklaracija, to meto sąlygomis buvo ryžtingas ir labai rizikingas žygis. Kad ir baigiančios nukraujuoti caristinė Rusija ir kaizerinė Vokietija turbūt nelaukė, kad 20 signatarų drąsuolių įlys į jų tarpa paskelbdami Lietuvą nepriklausomą valstybę.

Tas nepriklausomybės paskelbimo aktas turėjo būti apsaugotas ir apgintas visos lietuvių tautos auka. Ir savanoriai išėjo. Daugumas iš jų mažai mokytų, daugumas iš jų neturtingi, daugumas iš jų paprasti kaimo berniokai, bet užkrėsti tų 20-ties ryžtingų akto signatarų laisvės mintimi. To meto savanoriai dažnai gal beviltiškai atrodančiose kovose laimėjo ir parnešė Lietuvos žemei ir jos žmonėms nepriklausomą ir laisvą gyvenimą. Lietuvos kaip valstybės nepriklausomybė buvo apginta.

Bet tai buvo 1918 metais. Gi sekant Vytautą Alantą mūsų žymių rašytoją ir publicistą, cituoju iš jo straipsnio tilpusio Naujosios Vilties žurnale Nr. 14.

"Lietuvių tauta — didelių kraštutinybių tauta. Ji blaškėsi tarp imperijos ir užmirštos, pavergtos provincijos, iš kurios net ir pats vėraas buvo atimtas. Ji išgyveno imperinės galybės ir politinio spindėjimo amžius ir šimtmečius merdėjo nublokšta į istorijos užkulisius. Kartais ji tvirtai laikė Likimo vairą savo rankose, o kartais, lyg būtų pavargusi, vadžias paleisdavo iš savo gniaužto ir nužengdavo nuo scenos. Ji drąsiai kovėsi ir politikavo, sukūrė didvalstybę, sodino dinastus į svetimus sostus, dosnia ranka davinėjo kaimynams savo kraują ir smegenis, apvaissindama juos savo genijumi, bet dėl nežinomų, mįslingų priežasčių, sakau, tarytum persieikvojusi, pasitraukdavo nuo scenos, iš viešpaties pasidarydama ujama istorijos kampionė. Žodžiu, ties jos galva amžius svyrėjo lemtingas šūkis: būti ar nebūti!

Kai Jogaila įleido lenkišką mikrobą į lietuvišką organizmą, lietuvių tautos genijus ėmė silpnėti. Vytauto Didžiojo viešpatavimas buvo paskutinės Lietuvos spindėjimas.

Nustojom imperijos, nustojom begales lietuviško kraujo ir visokio plauko kūrybinių žmonių, nuėjusių tarnauti kitiems, įsileidome svetimą kalbą, tikėjimą ir kultūrą, iš didvalstybės pasidarė "didžioji kunigaikštystė", o pagaliau "žėpos-polita" dėl savo vidinės anarchijos ir tą kunigaikš-

Minėjimo pertraukos metu dalinasi išpūdžiais: inž. J. Jurkūnas, kons. J. Daužvardienė, vysk. V. Brizgys, T. Blinstrubas ir dr. L. Kriaučiūnas. Petro Malėtos nuotr.

tystę nutempė paskui save į maskolių bučių. Žinoma, nė vienam Lietuvos viešpačiui neatėjo galvon išganinga mintis įvesti į valstybės gyvenimą lietuvių kalbą ir raštą, kaip jau taip tvarkėsi visi jų kaimynai. Sakau, kalbą ir raštą, kuris be abejo būtų padėjęs kur kas tvirtesnius pagrindus valstybės ateičiai patikrinti, kaip daužymas kardu Kremliaus sienų ir žirgų maudymas Juodojoje jūroje. Kalbą ir raštą mes į savo valstybinį gyvenimą įsivedėme maždaug su 700 metų pavėlavimu — tikrai 1918 m."

1918 m. vasario 16 d. atnešė mums be apimtos laisvės taip pat lietuvių kalbą, lietuvišką raštą — lietuviškąją mokyklą. Tai viena iš didžiausiųjų dovanų kartu su laisve mūsų tautai.

Sudėjome daug aukų okupacijų metais — daug aukų sunaikino rusiškasis ir vokiškasis genocidai. Bet pokario rusiškasis genocidas pareikalavo ir lietuvių tautos didžiausiąją auką. Tūkstančiai partizanų žuvo, šimtai tūkstančių išvežti prievarta į Sibirą ir tūkstančiai mūsų išblaškyti po platųjį pasaulį.

Tai tiek labai trumpai paliesta istorijos — ir kurioje yra daug atsparos tolimesnei laisvės kovai.

O kokie yra mūsų šioje laisvės šalyje keliai iš kurios mūsų jėgos ir kaip mes jas rikiuojame.

Naujoji ateivių banga atvykusi į šį kraštą rado nemažai organizacijų, draugijų ir klubų, bet pristeigė jų turbūt nemažiau kiek rado. Ir tai turbūt tikrai nieko blogo, — juk negali visi ir visais reikalais galvoti vienodai. Bet svarbiausia tolerancija. Ir čia mūsų didžioji yda. Tik žvilgtėkim.

1950-60 metų mūsų visoje publicistikoje reiškėsi nepriklausomo gyvenimo, o taip pat ir buvusiųjų vadovaujančių asmenų juodijimo manija.

Štai dar 1951 metų Karyje (Nr. 3 sausio mėn.) ki-

tas mūsų žymus publicistas ir reikšmingų monografių autorius Aleksandras Merkelis štai ką sako:

"Jonas Basanavičius, Vincas Kudirka, Maironis ir kiti mūsų tautos žadintojai ragino iš praeities semtis stiprybės. Ir jie tos stiprybės davė, atkurdami didingus praeities paveikslus ir žygius. Tautą jų balsui neliko kurti: ji sekė jų rodomu keliu. Jei mūsų tautinio atgimimo žadintojai, užuot idealizavę Lietuvos praeitį ir kėlę jos didingumo žygius, būtų skelbę jos klaidas, vargu ar Lietuva būtų prisikėlus nepriklausomybės žygiams.

"Šiandien sayo laisvės išsiilgusiai tautai laikas nori surasti kitokį praeities stiprybės šaltinį. Tauta norima žadinti ne amžiais išliekančiomis vertybėmis, bet iš praeitis keliamomis dulkėmis. Savo netolimoj praeity nieko didingo nebe-matoma, visur vaidenas menkystės šmėklos. Tikrai liūdna būtų, jei šmėklos nebūtų tik menkystų menkos vaizduotės padaras".

Nežinau ar ką tiksliau bebuvo galima pasakyti kaip A. Merkeliio pasakytieji žodžiai. Bet ilgainiui toji niekinimo publicistika laba sumažėjo.

1960 metais pradėjo mus varginti nesutarimai bendradarbiavimo klausimu — jie gal kiek atvėsinai. Vėliausia į šį kraštą atvykusiųjų — bet dar vargina mus iki šandien. Vadinkim vienus konservatoriais — vadinkim antrus aktyvistais — jei konservatoriai rodytų daugiau tolerancijos, o aktyvistai neforsuotu kartais labai dirbtinai, to bendradarbiavimo skirtumai nepaprastai sumažėtų. Nemanau, kad bendradarbiavimo šalininkai ką nors laimėjo iki šandien.

Bet į pabaigą 70 iki dabar mūsų publicistika pasiekė žemiausią laipsnį — niekinimą veikiančių organizacijų ir tų organizacijų vadovų. Žinau, kad paliečiau labai skaudžią temą ir man dėlto nebus lengvai at-

leista. Bet manau, kad vadinamos "teisybės" vardu prirašyta daug vedamųjų ir straipsnių, kurių tikrai lietuviškoje spaudoje galėjo, be jokio nuostolio lietuviškam darbui, visai nebūti. Turbūt ir lietuviškai spaudai dėl tokio kai kurios publicistikos lygio vargu ar yra naudos.

Laisvoje valstybėje vadovaujantieji turi ir kitų priemonių paaiškinti, o kartais ir atšaukti ir net sudrausti. Gi mūsų vadovaujantieji turi tik moralinį autoritetą. Palyginus dėl mažmožių ar dėl nuomonių skirtumų naikimas to autoriteto negali būt naudingas mūsų lietuviškam darbui ir gyvenimui.

Dar viena opi problema lietuviškasis švietimas — lietuviškoji mokykla. Nežinau kodėl apie ją, palyginus, mažai kalbama ir rašoma.

Juk mūsų mokyklose besimokančių mokinių skaičius nepaprastai kritęs. Sakyčiau dar turis pavojingą tendenciją vis kristi.

Ir jei galvojama, kad vienu aplinkraščiu ta problema bus išspręsta — turimi rezultatai rodo ką kitą. Ar nesielgiame mes kaip karalių ir kunigaikščių Lietuva? Ar mes nebėgame į Washington, D. C. senatoriui ar kongresmanui rankos paspausti ir turbūt laukiame, kad busimoji nauja vasario 16 vėl atneš mums dovaną, kuria mes rūpintis ir ją ugdyti esame jau pamiršę ar primiršę. Turime rasti būdų susirūpinti lietuviškąją mokyklą, nes be mokyklos nebus ir lietuvių kalbos, nebus ir lietuviškojo jaunimo.

Nors jau ir dabar lietuviškasis jaunimas kai kieno bandomas atskirti nuo bendrųjų minėjimų ir švenčių. Tai didelė klaida.

Gal nelinksmas problema keliau, bet lietuviškojo gyvenimo rikiavimas labai daug priklauso nuo šių problemų. Jas keliau nenorėdamas ką nors asmeniškai kaltinti, bet jas keliau, kad

(Nukelta į 8 psl.)

VASARIO 16 CHICAGOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

girdas Brazilis, choras — L. M. Dainavos ansamblis, ragelių trio: B. Pakštas, L. Bichnevičius ir V. Vaitkevičius. Kanklės — A. Eitutytė.

Visa Tėvų šalies slinktis taip darniai sudėstyta, kad be pauzų, įtarpų ar kokių susitrukdyimų rampos šviesoje ramiai viens po kito keitėsi atlikėjai: skaitovė, ragelių trio su kanklėmis, choras, solistas, solistė ir t. t. O visų atlikėjų melodijos, poetų žodžiai, mintys, tarytum, visus besiklausančius nukėlė į tėvų šalį ir jos nūdienės kančias bei tėvynainių ryžtingą besąlyginį nusiteikimą už išlikimą ir laisvės pergalę.

Bendrai visa minėjimo programa buvo pravesta ir atlikta retai mūsųose pasiekiamu pasirengimu ir dar-na. Pirmame jos puslapyje įdėta Alexander M. Haig, JAV Valstybės sekretoriaus, 1982 m. vasario 1 d. laiškas Lietuvos atstovui dr. S. A. Bačkiui, kuriame vasario 16 d. proga pakartojama JAV principas... "mūsų politika nepripažinti prievartinės Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą lieka tvirta ir ji nesikeis".

Tolesniuose puslapiuose Illinois gubernatoriaus James R. Tomson, Chicago merės Jane M. Byrne pareiškimai, sveikinimai vasario 16 d. šventės proga. Galima pasigėsti programos puslapiuose paties Valstybės Tarybos 1918 m. vasario 16 d. akto teksto...

Iš ryto visose lietuvių bažnyčiose vyko tai dienai pritaikintos pamaldos.

Tęsėkime savo pažadus...

(Atkelta iš 7 psl.)

mes visi geriau susiprastume bendromis pajėgomis išlaikyti lietuviškumą ir padėti kraštui laisvės kovoje.

Ir pagaliau vasario 16 d. yra dvasinio pakilimo ir pasiryžimo kovai šventė.

Mes esame kažkaip lyg perėję į taikos būseną. Mes rezistencinę dvasią pamiršome ir lyg aptingome. Tuo tarpu mūsų gimtoje žemėje visą laiką vyksta atkakli, neatlaidi kova. Jau dešimt metų kai Katalikų Bažnyčios Kronika ir ištisa eilė kitų pogrindžio leidinių leidžiama. Jie išlaiko ir laisvės ir kovos dvasią Lietuvoje gyvą. Jie tą dvasią perduoda ir lietuviškajam jaunimui.

Štai bent dalimis Lietuvos jaunimo sveikinimo tekstas:

Pavergtos Lietuvos jaunimo sveikinimas

Lietuvos Nepriklausomybė yra gyva mūsų širdyse. Laisvės idėja dega mūsų proga. Mes lenkiame galvas tiems, kurie padėjo pagrindus Nepriklausomybei ir žuvo už Tėvynės laisvę. Rusiškieji okupantai sutrypė valstybės suverenumą, bet nepajėgė išrauti iš mūsų sielos laisvės jausmo, nepriklausomos Lietuvos atkūrimo troškimo. Mūsų idealas yra visos lietuvių tautos idealas.

Mūsų artimi ir brangūs naujo JAV prezidento Ronaldo Reagano inauguracijoje kalboje pacituoti pirmajame pasauliniame kare žuvusio Amerikos kario žodžiai: "Aš turiu gyventi, kovoti, dirbti taip, tarytum nuo manęs vienintelio priklausytų Tėvynės likimas". Jie privalo tapti ir mūsų credo.

Pogrindžio spauda — Aušra nr. 26

Pasauliniai įvykiai vyksta ir vystosi dideliu greičiu ir gal niekuomet bolševizmas ir Sovietų Sąjunga nebuvo vadinami jų tikraisiais vardais. Štai prezidento Reagan žodžiai iš jo šiemetinio State of the Union kreipimosi:

"Mūsų užsienio politika turi būti pagrįsta realizmu, o ne naivumu ar iliuzijomis. Atpažinimas kas iš tikrųjų Sovietų imperija yra tai būtų pradinis taškas. Winston Churchill pastebėjo, kad derbose su Sovietais jie respektuoja tik jėgą ir ją naudoja santykiuose su kitomis valstybėmis. Todėl mes apsisprendėme per tvarkyti mūsų krašto gynybą. Mes ryžtames išlaikyti taiką, bet mes išlaikysime ir savo laisvę. Akivaizdų klastojimų ir netikros informacijos, mes žadame pasauliui teisybės laikotarpį. Mums nie-

SENO ŽEMAIČIO ATSIMINIMAI (7)

Pagaliau pasijudiname į namus...

Galų gale, po šešių savaičių mus pajudino iš šios stovyklos. Iki miesto nuplukdė vėl tokiuo se pat laiveluose, kaip ir į čia. Nuo prieplaukos iki geležinkelio stoties nusigabenome patys Vagonus gavome prekinis, -- tokiuose rusai savo karius vežiodavo. Stoty įvyko mažas ir linksmas nesusipratims tarp lietuvių ir lenkų dėl lentų namams. Mūsų šeimoms išsivaikščiojus į miestą, belenčių vagonų lenkai supuolė ir visas lentas išnešė iš dviejų lietuvių vagonų ir susidėjo į savuosius.

Iš miesto grįžę mūsų šeimai, žinoma inirto, bet jėga atsiimti nerizikavo, nes lenkų buvo keleriojai daugiau. Nutarė tai padaryti gudrumu. Vyrai išsislapstė čia pat. Moterys, kad nesipainiotų, išsivaikščiojo šiaip kur, o vaikai buvo ipareigoti sekti vagonus tų lenkų, kurie buvo išnešę lentas. Patyrė, kad lietuvių nei vagonuose nei prie vagonų nėra, lenkai išėjo į miestą. Tada mūsų šeimai šoko prie jų vagonų, čiupo savo lentas ir per porą minučių susigražino jas į savo vagonus. Neberadę lentų lenkai suprato kieno čia darbas ir tuojau puolė prie lietuvių vagonų. Bet čia jie rado visus lietuvius vy-

kados nereikėjo sienų, užminuotų laukų ir spygliuotų vielų išlaikyti savo žmones pas mus. O taip pat mums nereikia įvesti karo stovio, kad sulaikyti piliečius nuo balsavimo". (Laisvas vertimas).

Ar tas jaunimo sveikinimas iš Lietuvos ir ar JAV prezidento Reagan žodžiai švenčiant šiandien vasario 16 mums nieko nesako ir ar neįpareigoja?

Ar norint išlaikyti lietuviškumą ir dalyvauti laisvės kovoje Jūs manot, kad reikia imtis heroiško žygių. Ne — tik reikia truputėlį tam lietuviškam gyvenime pajudėti. Reikia su tolerancija vertinti kitų darbus. Reikia kartais padirbėti, reikia kartais ir doleriu paremti. Juk visi beveik esame prasikūrę ir pagal savo išgales tikrai galime pilnai lietuviškam gyvenime dalyvauti, o ne likti statistais.

Vienas kraujo lašas būtų nuploves,
Bet varge jo vieno tu pasigedai —
Nors stiprybę sėmėm iš didžios senovės,
Liko netesėti mūsų pažadai...
Vienų vienas žodis būtų apgynęs,
Bet varge jo vieno tu pasigedai, —
Nors visi žadėjom mirti už tėvynę,
Liko netesėti mūsų pažadai...

Aistis

Leiskite tikėti, kad mes visi tęsėsime savo pažadus ir pareigą Lietuvai

rus vagonų tarpduriuose jau pasirodusius ginti 'savo turta' ir taip, vien tik nuoširdžiai išsikeikę kiek tik jie moka ir gali, nieko nepesę pasišalino. Vėliau jie 'gavę' lentų iš kitur.

Vagonuose, žinoma, išviečių nebuvo, o traukinys visada sustodavo kur nors toli nuo stočių. Traukiniu vyko abiejų lyčių keleiviai, tad numanu, kiek buvo nepatogumų su gamtos reikalų atlikinėjimu. Vieną kartą mūsų traukinys važiojo be sustojimo, ar vos tik trumpais stotelėjimais, bemaž dvidešimt keturias valandas. Pagaliau pavakariu sustojo ties gražia ir vieniša sodyba, kuri stūksojo ant kalvos, apsupta nemažo sodo. Aplink buvo pievos -- nei krūmo, nei daubelės! O apie sodybą visu pasodniu žaliavo vešlus dobilų atolas.

Iš traukinio bematant pasipylė gal šimtas abiejų lyčių keleivių ir, niekur neradami jokios privatesnės vietos, sutūpė dobilienoje, kai kas prisidengdami veidus skarelėmis ar kepurėmis. Sakoma, kad vargas ir nelaimės žmones suartina. Ir čia, niekas nesišiepė. Visi grįžo linksmi nusišiepę, tarsi būtų didėlį bendrą darbą atlikę. Tikrai gražiosios sodybos savininkas (pasakojo, kad pulkininkas pensininkas) pamatęs savo gražųjį sodą apgultą, susiėmė galvą rankomis ir dingo. Reikia manyti, kad kitais metais (jei jis dar buvo gyvas) pamatęs savo dobilus jis atleido tą didžią kaltę žmonėms, kurie tąsų jo gražų dobilų atolą 'išniekino'.

Sioje ilgoje, bene tris savaites trukusioje kelionėje niekas nesirūpino keleivių maitinimu. Maitinosi kiekvienas kaip išmanė ir tuo ką turėjo. Pagaliau -- ir kiek turėjo. Simferopolio, rodos, prie mūsų traukinio prikabino porą ar daugiau vagonų su iš Krymo į Vokietiją grįžtančiais kolonistais vokiečiais. Tie buvo turtingi maistu: turėjo lašinius, kumpių, maišus gražių kvietinių miltų, visokių uogienių ir daugybę kitokių dalykų. Kur ilgiau besustojus, žiūrėk -- jau ir bečirškiną jie lašinius, ar blynus bekepę, tuo dar labiau dilgindami alkanųjų uosles ir gadindami jų nervus. Kartais užguldavo tokia pikta pagunda griebti iš keptuvių tuos jų blynus ir čia pat karštus susikimšti sau į burną...

Pagaliau mus vėl sutūpdė į buv. belaisvių vokiečių stovyklą Darnicoje, netoli nuo to paties pavadinimo geležinkelio stoties, už dešimties kilometrų nuo Kijevo. Stovykla įrušta netoli gražaus pusyno, smėlėtame lauke. Rajone buvo prisodinta pušelių ir, rodos, berželių. Smėlis padengtas, taip pat iš toli atneštomis velėnomis, kurios buvo gražiai sužaliavusios. Visą tai padarė vokiečiai ar austrai. Ir čia akivaizdžiai galėjome matyti tą begalinį skirtumą tarp rusų ir vokiečių. Užfrontėje, rusai kariai diena iš dienos, mėnesiais gulinėjo be darbo ir nė piršto nepajudino, kad nors truputį apsišvarintų savo gyvenamąją aplinką -- žoles nurautų, iš-

Domas Burneikis

Domai Burneikis

mėtytus medgalius nurinktų, ar šiukšles pašalintų. O vokiečiai ir nelaisvėje būdami iš smėlio lauko padarė jaukią aplinką daug sunkesnėmis sąlygomis.

Tačiau ir vokiečiai nepajėgė įveikti Ukrainos blusų. Tų padarų tose patalpose buvo milijonai! Kai suėję į šiaip švariai atrodančias patalpas norėjome pasikloti savo patalynes, pasijutome, tarsi kas būtų į mūsų veidus bėręs saujomis kanapes -- tokia buvo tų blusų daugybė. Siek tiek pasisekė jas apnaikinti, narus nupilant verdančiu vandeniu.

Netrukus žmonės pradėjo sirgti ir tuo pačiu paėjo gandai apie čia esančią ligoninę. Esą, visokiomis ligomis serga ligoniai guldomi į vieną ir tą patį skyrių. Todėl, esą, pro vienas duris ligonis įeina, o po kelių dienų ji jau išneša pro kitas... Dėl to žmonės net ir sirguliuodami sakydavosi esą visai sveiki, kad tik nereikėtų susidurti su ligonine.

O tikrino beveik kasdien, ar yra sergančių. Vieną suvalkietę mergaitę dėl rausvo veidelio radasteliu vadinamą -- išglobojome visą savaitę, susirgusia, kaip tada sakė, 'gripu'. Kai tik pamatydavo kas ateinantį tikrintoją, tuojau pasako ligonei ir toji sėdasi ir neva ką nors dirba. Ir taip jai pasisekė išsisukti nuo ligoninės, o gal ir nuo mirties, bent tuo tarpu.

Cia mus vėl maitino. Tačiau Sevastopolio 'kirmėlynė' buvo daug skanesnė nei čia duodamas viršalas...

Netoli stovyklos buvo labai gražus, brandus pušynas. O rudens dienos pasitaikė nepap-

rastai puikios, maloniai šiltos, saulėtos. Dangus toks žydras, žydras. Daug kas stovyklos gyventojų, ypač vyrai, bijojome, kad vokiečiai nepaimtų prie kokių baurių darbų, tai praleidavome dienas daugiau miške, nei stovykloje. Vėliau savanoriškai kai kas (ir aš su draugu) pradėjo dirbti pas vokiečius. Iš apylinkės ūkininkų vokiečiai rinko kviečius ir traukiniais atvežė prie netoliese stovyklos esančios kažkokios įmonės daržinės, pylė juos ten stačiai ant žemės daržinės. Traukinys sustodavo atokiau, maždaug už penkių dešimtų metrų ir iš vagonų turėjome pernešti maišuose supiltus kviečius į daržinę. Darbas buvo sunkus, ypač taip menkai besimaitinantiesiems darbininkams. Bet kadangi niekas nevertė skubėti, tai žmonės pajėgė išdirbti aštuonias valandas, kad gautų po keturias markes. Per dešimtį dienų užsidirbau 40 markių. Betgi tų markių reikėjo daug daugiau -- ir drabužis plyšo, nusi-dėvėjo, ir prie stovyklinio valgio reikėjo ką nors prisidurti.

(Bus daugiau)

TOOL ROOM SUPERVISOR

Hoover Universal, a rapidly expanding tool room & mold operation, offers a challenging opportunity for a supervisor to participate in a challenging management opportunity in our Erie, Penna. facility.

The qualified candidate will have 2 to 5 years experience of tool room supervisory experience. We offer an excellent starting salary, a challenging work environment, progressive long term growth.

Please send detailed resume including salary requirements to:

HOOVER UNIVERSAL INC.
PLASTIC COMPONENTS DIV.
INDUSTRIAL RELATIONS

2609 WEST 12 STREET
P. O. BOX 1316
ERIE, PA. 16512

Hoover Universal is an equal opportunity employer M/F (8-9)

"Amber Holidays"

1982 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Maskva/Vilnius:

Balandžio 7 — \$ 995.00	liepos 19 — \$1135.00
gegužės 5 — \$ 995.00	rugpjūčio 4 — \$1135.00
gegužės 12 — \$1095.00	rugpjūčio 18 — \$1350.00
(su Ryga)	(su Ryga)
gegužės 24 — \$1135.00	rugpjūčio 6 — \$1171.00
birželio 2 — \$1135.00	rugpjūčio 15 — \$1045.00
birželio 16 — \$1135.00	rugpjūčio 27 — \$1082.00
liepos 5 — \$1165.00	spalio 6 — \$ 995.00

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokėsiu. Grupės lydės vadovai.

Registracijos ir informacijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.

Ištaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Registered Ohio Travel Agent #TA0324

Lietuviai balsuoja už kongresmaną Edward J. Derwinski

Lietuvių išeivija visą laiką gyvena pavergtos tėvynės rūpesčiais ir išnaudoja visas galimybes jai padėti. Lietuviškieji veiksniai, pavergtos Lietuvos laisvinimo reikalais, ieško paramos įtakingų asmenų tarpe. Politiniame gyvenime įtakingiausi žmonės yra atstovų rūmų nariai (kongresmanai) ir senatoriai. JAV vyriausybė nepripažįsta Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą ir tai kiekvienais metais iš naujo paskelbta raštu.

EDWARD J. DERWINSKI jau 24 metus atstovauja JAV kongrese savo distrikto žmones. Ed. Derwinski gerai pažįsta komunistų politiką, jų darbus ir kiekviena proga pasipriešina jų užmačioms. Lietuvių troškimai ir vykdoma laisvės kova jam yra gerai žinoma ir daugelį atvejų parėmė lietuvių reikalus. Tiek metų dirbdamas kongrese, užima svarbią vietą įtakingose komisijose, turi daug draugų, kuriuos pritraukia prie Lietuvos ir lietuvių reikalų gynimo. Ed. Derwinski nuširdžiai remia mūsų veiksmų pastangas išlaisvinti Lietuvą ir už lietuvių bei

Kongresmanas Edward J. Derwinski

tikėjimą persekiojamus lietuvius. Ed. Derwinski yra

žmogus, kuris šiais Lietuvos sutemų metais ypač reikalingas.

Chicagos lietuvių tarybos š. m. vasario 14 d. suruoštamė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 64 metų sukakties minėjime, kongresmanas Ed. Derwinski dalyvavo ir pasakė šiltą kalbą.

Ed. Derwinski kovo mėn. rinkimuose turi būti perrinktas naujam terminui. Nors jo distrikte gyvena nedaug lietuvių, bet kartais ir vienas balsas nulemia, todėl visi lietuviai turi dalyvauti pirminiuose rinkimuose ir savo balsus atiduoti už Ed. Derwinski.

Lietuvių pastangomis suorganizuotas komitetas — **LIETUVIAI UŽ DERWINSKĮ**, kuriam vadovauja Jonas Talandis, išdininkas Vincas Samaška. Šio komiteto rūpesčiu yra ruošiamas su Ed. Derwinskiu susitikimas š. m. vasario 28 d. 5-9 val. vak. Jaunimo Centro kavinėje. Visi dalyvaukime šiame susitikime ir parodykime reikiamą dėmesį lietuvių geram draugui, Ed. Derwinskiui. Taip pat prisidėkime ir savo auka. (aj)

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP to work and live in a small congenial community and hospital near Dallas, Texas. DIRECTOR OF NURSING SERVICE with masters degree in psychiatrics also REGISTERED NURSE for general psychiatric and medical/surgical geriatrics. Competitive salary & fringe benefits. Must be eligible for licensing in Texas. Apply call or write to: TERRELL STATE HOSPITAL P. O. Box 70, Terrell, Texas 75160 214/563-6452, Ext. 332 — APP/EEQ (6-13)

Susitikimas su kongresmanu

EDWARD J. DERWINSKI

įvyksta 1982 m. vasario 28 dieną (sekmadienį)

nuo 5 val. p. p. iki 9 val. vakaro
Jaunimo Centro kavinėje,
5620 So. Claremont Ave.,
Chicago, Illinois.

Įėjimo auka 10 dol. asmeniui
Užkandžiai, kava, gėrimai.

Kongresmanas **EDWARD J. DERWINSKI**

yra mūsų visų lietuvių atstovas Amerikos kongrese.

Jis jau 24-ti metai energingai gina mūsų lietuvių reikalus atstovų rūmuose.

Jo nuomonė, kaip užsienio politikos žinovo, ypač Rytų Europos ir Lietuvos klausimais, yra aukštai vertinama.

Pirmą kartą š. m. kovo 16 dienos rinkimuose jam gresia pavojus.

Lietuviai nepraraskime savo atstovo Amerikos kongrese.

Balsuokime ir remkime
EDWARD J. DERWINSKI.

EDWARD J. DERWINSKI perrinkti lietuvių komitetas

Jonas Talandis — pirmininkas
Vincas Samaška — išdininkas

Nariai:

inž. Valdas Adamkus
dr. Kazys Ambrozaitis
dr. Kazys Bobelis
inž. Eugenijus Bartkus
Rimas Dirvonis
Vytautas Jasinevičius
inž. Jonas Jurkūnas
Algis Jurkūnas
Pranas Jurkus
dr. Petras Kisieliū
inž. Vytautas Kutkus
dr. Ferdinandas Kaunas
dr. Leonas Kriaučiūnas
Kazys Laukaitis
inž. Vaclovas Mažeika
inž. Anatolijus Milunas
Karolis Milkovaitis
Kazimieras Oksas
Zenonas Petkus
Petras Petrutis
inž. Antanas Rudis
dr. Pranas Sutkus
kun. Anas Trakis
dr. Jonas Valaitis
Reimondas Wertelka
adv. Povilas Žumbakis

Asmeniškai dalyvaukime ir išreiškime savo padėką ir paramą
Kongresmanui **EDWARD J. DERWINSKI.**

Negalintieji dalyvauti susitikime, siųskite auką. Rašykite čekius:

CITIZENS FOR DERWINSKI
c/o Lithuanians for DERWINSKI
Lithuanian Youth Center
5620 So. Claremont Ave.
Chicago, Ill. 60636

LIETUVIŲ OPERA

S T A T O

ROMANTINĘ TRIJŲ VEIKSMŲ OPERĄ

DER FREISCHUETZ TAIKLUSIS ŠAULYS

MARIJOS MOKYKLOS
AUDITORIJOJE

67TH & CALIFORNIA AVE.

S e k t a k l i a i

kovo mėn. 6 d., 8 val. vak.
kovo mėn. 7 d., 3 val. popiet
kovo mėn. 13 d., 8 val. vak.

Bilietai gaunami Vaznelių prekyboje —
Gifts International, 2501 West 71st Street,
Chicago, Ill. 60629. Phone (312) 471-1424.

Paštu bilietai užsakomi tuo pačiu adresu
siunčiant čekį **Lithuanian Opera Co. Inc.**
pavadinimu.

Bilietų kainos: 25, 20, 15, 12 ir 10 dol.

KVIEČIAME VISUS IR IŠ VISUR ATVYKTI
Į SPEKTAKLIUS.

IDEOLOGINIS IR SOCIOEKONOMINIS POŽIŪRIS Į SOVIETINĮ KOMUNIZMĄ (3)

Markso teorija sovietų praktikoje yra pavojinga ir pavojuje

Paskutinių pusantrų metų laikotarpyje pasaulis įsitikino, kad komunistinės sistemos ekonomija visiškai nepajėgia ekonominiai aprūpinti savo piliečių, rašo amerikietis žurnalistas Strobe Talbot sausio 11 d. Time žurnale. Lenkijoje toji sistema aiškiai parodė, kad ji ne tik nepajėgia tinkamai funkcionuoti, bet ir kad to ne pasisekimo esmė glūdi pačios komunistinės sistemos struktūroje. Komunizmas užgnaužia kas yra gero žmoguje, iškeldamas jo neigiamas ypatybes. Teoretiniam abstraktui ir klaidingam bendro gerbūvio supratimui, kuris iš tiesų nėra nei bendras, nei gerbūvis komunistinė sistema paaukvoja žmogaus vaizduotę, iniciatyvą ir jo natūralų polinkį pagerinti savo būvį. Siekdama visiškos subordinacijos (priklausomumo), ši sistema iškelia menkavertes žmogaus ypatybes, ypatingai žmogaus polinkį į korupcinį valdžios galios užėmimą, kada ji to gali siekti ir kada ne. To rezultate išugdo visuomenę, kuri pražūtingai laviruoja tarp prieštaraujančių ydų: kolektyvinio pražūtingumo iš vienos pusės ir trūkumų individui; drakoninės kontrolės ir beviltiško bejėgiškumo; tinginystės ir fanatiškumo; cinizmo ir dogmatiškumo; vergiško pataikavimo ir prievartavimo iš kitos. Šie kraštutiniai, nepasisekimai ir trūkumai yra taip tampriai įpinti į komunistinę biurokratiją, kad jie ir privedė Lenkiją prie dabartinės katastrofos. Komunizmo nepasi-

sekimas Lenkijoje buvo toks stebėtinai didelis, kad tai iš tiesų turėtų reikšti šios santvarkos galo pradžią visam pasauliui, įskaitant ir pačią Sov. Rusiją.

Prezidentas Reaganas pareiškė - 'Mes nestabdysime komunizmo, nes jis pats save sunaikins. Vakarų pasaulis nebandys komunizmo paneigti, jis komunizmą atmes kaip kažkokį išsigimusį istorijos laikotarpį, kurio paskutiniai puslapiai šiuo metu yra baigiami užrašyti'.

SOVIETINIS KOMUNIZMAS YRA JO POLITINĖ SUPERSTRUKTŪRA

Visų pirma sovietų stiliaus komunizmas yra sistema, siekianti pasisavinimo, konsolidacijos, išlaikymo ir savo galybės išplėtimo. Bendrai, tai reiškia valstybės jėgą, tačiau toji galia turi išlikti tik tarp besidaujančio valdžios viršūnių elito. Kaip tokią, Sovietų sistema yra pati stipriausia jėga, kokia kada nors buvo sukurta. Komunizmas teoretiškai buvo sukurta ir šiandien neva toks yra, kurio politinė ir socialinė diktatūra remiasi ekonominėmis priemonėmis ir tikslais. Pagrindinis jo tikslas turėtų būti tinkamas gėrybių paskirstymas, kurias visuomenė pagamina. Tam siekti yra sukurta diktatūrinė ekonomija, kurioje ne privatūs individai ar bendrovės, bet valstybė pasilieka savo atsakomybę visą gamybą ir jos paskirstymą. Komunizmo steigėjai ir jo

dabartiniai gynėjai visuomet tvirtina, kad ekonominės sąlygos nustato socialinius santykius ir politines institucijas, dėl to ekonominiai reikalavimai turėtų turėti pagrindinę įtaką formuluojant socialinę politiką. Tačiau praktikoje tai pasidarė tik pajuokos objektu. Komunizmo įgyvendintojai praktikoje padarė viską, kad jų rankose politinė jėga būtų visiškai nepriklausoma nuo tų rūpesčių, kurie reguliuoja žmonių gerovę.

Tuo požiriu šių dienų komunizmas yra visiškai skirtingas nuo kapitalizmo ar demokratinio socializmo. Nors ir suvaržyti politinėmis superstruktūromis, kapitalizmas ir socializmas pirmoje eilėje yra ekonominės sistemos, kurių pasisekimas ar nepasisekimas priklauso nuo to, kiek jos sugeba suburti gamintojų energiją ir kiek jos gali patenkinti vartotojų reikalavimus. Daugybė problemų, kenkiančių šių dienų kapitalizmo ir socializmo ekonominėms sistemoms, pagrindė yra ekonominės bėdos su politiniais šalutiniais efektais, jų tarpe infliacija, recesija, bedarbė, skurdas ir miestų nykimas.

Komunizmas, priešingai, yra nepriklausomas nuo politinės struktūros, nes jis pats pasidarė toji politinė superstruktūra. Šis jo perėmimas politinės struktūros paaiškina, kodėl komunistinė politika, ne žiūrint komunistinės ekonomijos bankroto, dominuoja 1.5 milijono žmonių Europoje, Azijoje, Afrikoje, Artimuose Rytuose ir Karibų salose. Jo hegemonijoje yra daugiau negu vienas ketvirtadalis viso pasaulio gyventojų, užimančių daugiau negu ketvirtį žemės paviršiaus.

KOMUNISTINĖ EKSPANSIJA

Po Antrojo Pasaulinio karo komunizmo 'plaktuko ir pjautuvo' simboliai išsiskleidė 15-koje valstybių. Nežiūrint didelių skilimų, herezijų ir tarpusavio kovų, pasaulinis komunizmas pasilieka sovietinis fenomenas vienu svarbiu aspektu: visi komunistiniai režimai, įskaitant ir tuos, kurie nebeklauso Maskvos - nuo milžiniškos Kinijos Rytuose iki mažosios Albanijos Vakaruose - atkakliai laikosi valdžios, panaudodami įvairius priespaudos ir teroro metodus, bei tota litarinius nuostatus, kurių apo tezę atėjo iš Sov. Rusijos.

Prancūzijos politinis filosofas Raymond Aron pastebėjo, kad nežiūrint to, kad Vakarų pasaulio valstybės turėjo žymiai daugiau pirmenybių politinėje įtakoje bei kariniam pajėgume negu komunistiniai kraštai, vis dėlto, paskutiniame 20-to amžiaus ketvirtyje, toji galia tarp ekonominio pajėgumo iš vienos pusės ir karinio stiprumo iš kitos pusės, karinė persvara pradeda keistis komunistinių kraštų naudai. Nors bendra Vakarų valstybių

ūkinė produkcija žymiai pralenkia komunistinius ekonominius resursus, vis dėlto Vakarų valstybių galvos, įskaitant ir prez. Reaganą, laikosi defensyviai kai susiduria su sovietine galybe. Šis paradoksas pastebimas net ir Sov. Rusijoje.

Sovietų trūkumai ekonominiame gerbūvyje yra kompensuojami jų brutoline jėga. Nors šiuomentiniai įvykiai aiškiai parodo, kad komunistinė ekonomija subankrutavusi ir neveiksminga, tačiau ji karinėmis priemonėmis pajėgia save ryžtingai apginti ne vien tik prieš išlaukinius priešus, bet taip pat nuo vidujinių pasekmių, kylančių dėl savos sistemos ekonominio bankroto. Tą Sov. Rusija įrodė 1956 metais Vengrijoje, 1961 metų gėdos sienos pastatymu Berlyne ir 1968 metais Čekoslovakijoje. Jeigu Kremliaus valdovai pajunta, kad jų sistemai gresia vidinis ar išaukinis pavojus, jie nesi-varžo išpėti pasauli, jog jie vėl panaudos turimą fizinę jėgą savo sistemai bet kokia kaina apginti.

KOMUNISTINĖ SISTEMA APVYLĖ LENKUS

Generolas Jaruzelskis klysta galvodamas, kad praėjo viduramžių laikai, kuomet žmonės kovojo už idėjas ir idealus, nes šių dienų įvykiai Lenkijoje aiškiai rodo, kad ten kova yra už idėjas. Kova ten vyksta dėl to, kad komunistinė ekonominė sistema, nepajėgdama minimaliai aprūpinti lenkų tautos ekonominėm būtinybėm, ją smarkiai apvylė.

Prieškomunistinę kovą su-tramdyti, Jaruzelskiui teko paskelbti karo stovį prieš savus tautiečius. Dabartiniai Lenkijos įvykiai aiškiau negu bet kas įrodė, kad komunistinė sistema yra visiškame bankrote. Devyniolikto amžiaus viduryje Karolio Markso paskelbtas komunistinis manifestas 'Visų šalių proletarai vienykitės' išreiškė idėją, kad kapitalistų prispaustas darbininkas turėtų vieningai jungtis prieš kapitalistinius išnaudotojus. Ir Lenkijoje darbininkija, norėdama sau išsikvoti geresnę ekonominę būklę, vieningai jungiasi į nepriklausomą darbo uniją, pasivadindama Solidarumo unija. Prieš juos, tačiau, komunizmo valdovai paskelbė pilietinio karo stovį. Be abejo, Marksas turėtų - jei ne ant galvos atsistoti - tai nors karste apsiversti. Ką 19-tame šimtmetyje Marksas ir Engels pasiūlė kaip išeitį prieš vakaruose greit besivystančią industrializaciją, 20-to amžiaus pradžioje buvo perkelta į feodalinę Artimųjų Rytų sistemą. Komunistinė sistema

isigalėjo Rusijoje ir ji, kaip tokią, tebėra siaubas visam pasauliui.

(Bus daugiau)

WATERBURY

MINĖJOME VASARIO 16

Šiomet vasario 16-tos dienos minėjimas buvo suruoštas Lietuvių Bendruomenės Waterburio apylinkės rūpesčiu ir pastangomis. Minėjimas prasidėjo vasario 14 d. 11 val. ryto šv. Juozapo parapijos bažnyčioje iškilmingomis pamaldomis, kurias laikė klebonas Vilčiauskas. Pamaldose dalyvavo su savo vėliavomis Waterburio karo veteranai, Ramovėnai, skautai ir kiti. Po pietų 3 val. minėjimas buvo tęsiamas šv. Juozapo parapijos salėje, į kurią atsilankė asmeniškai miesto burmistras Edward D. Bergin ir švenčiančius lietuvius pasveikino amerikiečių vardu ir pasižadėjo prie miesto rotušės iškelti Lie tuvos vėliavą. Pagrindiniu kalbėtoju buvo dr. Vaiva Vėbrai-tė-Gustienė, LB Tarybos Prezidiumo vicepirmininkė iš New Haveno. Ji savo paskaitą laikė lietuviškai ir angliškai. Be to, dalyvavo latvių atstovas ir pirmą kartą lenkų Solidarumo atstovai, kurie asmeniškai pasveikino susirinkimą ir palinkėjo Lietuvai atgauti laisvę. Turėjo dalyvauti ir kongresmanas William Ratchford, bet jis atsiuntė tik sveikinimą. Po to dainavo solistė Gertruda Raskauskienė, susilaukusi didelio pasisekimo. Jai akompanavo Allen De Ferrari. Prie įėjimo buvo aukojama pasirinktinai Bendruome-nei, ALTai ir VLIKui. Buvo priimtos rezoliucijos valstybės prezidentui, senatoriams ir kongresmanams.

Vasario 16 d. ryto 9 val. prie Waterburio miesto rotušės šalia Amerikos, buvo iškelta ir Lietuvos trispalvė, kuri ten iškabėjo visą dieną. Šventės garbės meru buvo pristatytas Walter A. Kalick, Vyčių kuopos vicepirmininkas. Apie minėjimą plačiai rašė ir įdėjo nuotraukų vietos dien-raščiai.

(ab)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

STASYS BARAS PERĖMĖ LIETUVIŲ FONDO PIRMININKO PAREIGAS

Lietuvių Fondo tarybos posėdyje, įvykusiame š. m. vasario 7 d. Margučio patalpose Chicagoje, buv. tarybos pirmininkas dr. Antanas Razma perdavė parei-

gas naujam pirmininkui Stasiui Barui.

Šis L. F. tarybos posėdis buvo labai svarbus, nes priimtos ir patvirttos 1981 metų veiklos bei finansinės apyskaitos.

Lietuvių Fondo 1981 metų veiklos būdingesni įvykiai:

Domšaitis, o nuo 1938 m. ir po savo kūriniais pasirašydavo lietuviškai. Nacių viešpatavimo metu Domšaitis buvo išmestas iš muziejų ir meno galerijų. Karo metu gyveno Austrijoje, o po karo įsikūrė Pietų Afrikoje, kur jo žmona solistė Adelheid gavo Capetown universitete darbą. Čia Domšaičio kūryba išsiskleidė pilnumoje, nes nebuvo varžomas.

Domšaičio kūryba skirstytina į tris laikotarpius: Berlyno, Austrijos ir Pietų Afrikos.

Prof. Harold Haydon apie Domšaičio kūrybą rašo: Domšaitiškojo meno esmė slypi jo galingame, netgi religingame reagavime į žmones ir jų aplinką. Peizažas su viena ar daugiau figūrų, ar su vienu kitu trobesiu, ar ir be nieko — lygiai tiek pat kupinas emocinio ekspresingumo, kaip ir formaliai religinės tematikos darbai.

...Tokio didelio Prano Domšaičio tapybos, pašybos ir grafikos rinkinio įsigijimas — Chicagai garbė, deramu būdu atšvenčiama šia pirmąja didele jo darbų paroda Jungtinių Amerikos Valstijų kontinente.

Dail. A. Valeška yra tikras kaltininkas, nes jis atrado Pr. Domšaitį ir įpiršo Lietuvių Fondui. Dailininkai — Adolfas Valeška iš Chicagos ir Romas Viesulas iš New Yorko, nuvyko į Havajus, atrinko kūrinius ir susitarė su Domšaičio našle Adelheid ir jos vyru Kaziu Žvironu. Prie šios sutarties sudarymo daug prisidėjo adv. Povilas Žumbakis. Domšaičio kūrinius įsigyti buvo rimtų konkurentų iš Toronto, Los Angeles, San Francisco ir kitur. Tik Žvironų palankumo dėka, ši kolekcija atiteko Lietuvių Fondui.

Lietuvių Fondo pradininkas dr. A. Razma pasidžiaugė, kad toks vertingas Domšaičio dailės darbu rinkinys atiteko Lietuvių Fondui ir pasilieka lietuvių rankose. Dėkojo dail. A. Valeškai už parodytą rūpestį ir įdėtą darbą, besirūpinant šio rinkinio įsigijimu. Taip pat išreiškė padėką Meno puoselėjimo komisijai, vadovaujamai dr. G. Baluko ir parodai rengti komitetui, vadovaujamam dail. V. Balukienė, š. m. vasario 12

Prano Domšaičio parodos atidaryme: dr. A. Razma, dail. V. Alekniene, dail. V. Balukienė ir dail. A. Valeška.

Petro Malėtos nuotr.

kienės.

Buvo gautos sveikinimo telegramos iš Žvironų ir Bronės Jameikienės, gyvenančių Havajuose.

Parodoje išstatyti visi 65 pirmojo rinkinio dail. Domšaičio paveiksai. Šia paroda visuomenės susidomėjimas buvo labai didelis ir atidaryme dalyvavo per 200 asmenų. Lankytojai domėjosi paroda ir komentavo patirtus išpūdžius. Kai kam į akis krito tamsokos spalvos ir neįprasti veidai bei vaizdai, bet visumoje Domšaičio darbais buvo sužavėti ir džiaugėsi Lietuvių Fondo Menui puoselėti komisijos ryžtu, Domšaitį išlaikyti lietuvių rankose.

Atskirai reikia pažymėti Prano Domšaičio kūrinių katalogą, kuriame prof. Harold Haydon, apžvelgia dailės darbus ir šiltai vertina rengėjų pastangas.

Domšaičio parodos atidaryme taip pat dalyvavo prof. Harold Haydon, Indianos universiteto profesorius adjunktas, Chicago Sun-Times meno kritikas ir Chicagos universiteto dailės profesorius emeritas.

Parodai ruošti komitetą sudarė Vanda Balukienė (pirm.), Marija Ambrozaitienė, Bronius Murinas, Jonas Kelečius ir Algis Janušas. Rengėjai pirmąją Domšaičio parodą sutiko su šampano taurėmis.

PROF. BIRUTĖS CIPLIJAUSKAITĖS PASKAITA

Lietuvių moterų federacijos Chicagos klubas, vadovaujamas Matildos Marcinkienės, š. m. vasario 12

d. 8 val. vak. Jaunimo Centro kavinėje, Chicagoje, su-ruošė prof. Birutės Ciplijauskaitės paskaitą — Nusiųsios moterų devyniolikto amžiaus literatūroje.

Vakaronę atidarė ir su prelegente supažindino pirmininkė M. Marcinkienė. Dr. Birutė Ciplijauskaitė profesorijauja Wisconsin universitete, Madisone, ir dėsto ispanų kalbą ir literatūrą. Doktoratą įsigijo 1960 m. Bryn Mawr kolegijoje. Parašė kelias knygas ispaniškai, bendradarbiauja lietuvių, ispanų, anglų bei prancūzų spaudoje. Nevengia visuomeninio darbo ir veikė skautuose bei Lietuvių Bendruomenėje, jautri lietuvių reikalams.

Prelegentė panagrinėjo keturius romanus, parašytus keturių tautų rašytojų: prancūzo Gustavo Flaubert — Madame Bovary, ruso Levo Tolstojaus — Anna Karenina, vokiečio Theodoro Fontane — Effi Briest ir mažai žinomo ispano Clarin (Leopoldo Alas) — La Regenta. Supažindino su ano meto visuomenine sąranga ir moters padėtimi bei teisėmis. Tuo metu, beveik visuose kraštuose, moteris buvo beteisė visuomenės narys ir iš tėvo globos buvo perduodama vyro malonei. Ilgai truko, kol moteris išsikovojo kai kurias teises, o apie lygybę ir šią dieną negalima kalbėti. Daugiausiai teisių įgijo po Pirmojo pasaulinio karo, o moterų judėjimas tebevyksta ir šiandieną.

Minėtuose romanuose atspindi to laiko gyvenimas ir moterų teisės. Nors ro-

(Nukelta į 12 psl.)

Norint apsaugoti Lietuvių Fondo kapitalą nuo infliacijos, įsigytas nekilnojamas turtas — žemė 157,97 akrai už 425,000 dol. Įmokėta 100,000 dol. Likusi suma išmokėtina per 12 metų su 8% palūkanų.

Isteigtas Lietuvių Fondo narių federalinis kredito kooperatyvas. Nors ši institucija veikia savistoviai, bet surišta su Lietuvių Fondu, nes kooperatyvo nariais gali būti tik Lietuvių Fondo nariai. Kredito kooperatyvas veiklą plečia ir per trumpą laiką sutraukė 3/4 milijono dol. indėlių. Ateityje, gautu pelnu bus remiamos lietuvių organizacijos bei kita švietimo ir kultūrinė veikla.

Praplėsta Menui puoselėti komisijos veikla, įsigyti ir likusieji dail. Prano Domšaičio meno kūriniai.

Perduodamas pareigas naujam tarybos pirm. Stasiui Barui, dr. A. Razma pasidžiaugė našia bei sėkminga Lietuvių Fondo veikla ir padėkojo ilgamečiam valdybos pirmininkui dr. G. Balukui bei visiems valdybos nariams, ypač išd. K. Brazdukui ir kontrolieriui P. Želviui, už sąžiningą ir pasiaukojantį darbą. Ne užmiršo varginančio ir atsakingo investavimo bei pelno skirstymo komisijų darbo. Dėkojo spaudai ir radiui už nuolatinę palankią paramą, siekiant įgyvendinti didžiuosius Lietuvių Fondo tikslus. Dr. A. Razma ir toliau pasilieka taryboje ir investavimų komisijoje.

Stasys Baras, pradėdamas naujas pareigas, paprašė Aukščiausiojo palaimos visiems Lietuvių Fondo darbams ir kvietė visus dar uoliau rūpintis Lietuvių Fondo augimu bei lietuviybės išlaikymo rėmimu.

Lietuvių Fondo veiklai pagyvinti, be jau veikiančių, sudarė dar šias komisijas: informacijos, įstatų keitimo, naujų narių verbavimo ir vajų, palikimų, ūkio tvarkymo. Isteigtas naujas garbės komitetas, į kurį įeiti visi buvę tarybos pirmi-

ninkai. Įstatų komisija paprašyta paruošti atitinkamą įstatų pakeitimą ir pateikti tarybai. Tarybos nariai turėtų įeiti bent į porą komisijų.

Leidnio redaktorium lieka A. Bagdonas, o protokolų sekretorium pakviestas Mykolas Druga.

Šiuo metu Stasys Baras yra didelės Standart Federal Savings bendrovės viceprezidentas ir jau ilgesnis laikas yra L. F. investavimų komisijos bei valdybos narys, daug padėjęs Fondui tvarkant piniginius reikalus. Naujos pareigos, bet senas darbas. Linkime sėkmės.

DAIL. PRANO DOMŠAIČIO MENO DARBŲ PARODA

Lietuvių Fondo meno puoselėjimo komisija, vadovaujama dr. G. Baluko, 1980 metais įsigijo dailininko Prano Domšaičio (1880 — 1965) meno kūrinių kolekciją. Šių kūrinių parodos atidarymas įvyko vasario 12 d. Jaunimo Centro Čiurlionio Galerijoje, Chicagoje.

Parodą atidarė komiteto pirm. dail. Vanda Balukienė. Apie dail. Praną Domšaitį ir jo kūrybą kalbėjo dail. Adolfas Valeška. Jis pastebėjo, kad Pr. Domšaitis gimė ir išsimokslino Mažonoje Lietuvoje, bet niekad neatitruko nuo lietuvių kamieno. 1920 m. priėmė Lietuvos pilietybę ir savo vokišką pavardę Franz Domscheid, pakeitė į Pranas

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

CHICAGO

(Atkelta iš 11 psl.)

manai parašyti truputį skirtingais laikotarpiais ir skirtingų tautų, jie turi daug panašumo. Visuose romanuose moterys smerkiamos už neištikimybę ir nužudomas.

Prasčiausia padėtis buvo Ispanijoje, nes čia ir bažnyčia turėjo milžinišką įtaką. Paskaita buvo įdomi, nauja ir naudinga. Nors mūsų dienomis ir aplinkoje moterys turi visas pilietines teises, bet vistiek dar yra skirtumų. Kas galima vyrui, tai neleistina moteriai.

Rengėjos gausius klausytojus pavaišino užkandžiais ir kava.

• **Margučio rengiamas smuikininkų Bankų koncertas** įvyksta vasario 28 d. Jaunimo Centro salėje, Chicagoje. Visi kviečiami išgirsti nesenai iš ok. Lietuvos atvykusių smuikininkų aukšto lygio koncertą.

Bilietai gaunami Margutyje ir Vaznelių prekyboje. Įsigykime iš anksto.

• **Lituanistikos Katedros finansų reikalais pasitarimas** įvyko šeštadienį, vasario 12 d. Balzeko muziejaus patalpose Chicagoje. Dalyvavo PLB valdybos pirm. Vytautas Kamantas, Stanley Balzekas, specialiai iš Texas atvykęs dr. Vytautas Vygantas ir kiti asmenys, kurie rūpinasi finansų sukėlimu Lituanistikos katedrai. Paaiškėjo, kad iki šiol per Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Fundaciją iš pavienių asmenų jau yra gauta apie 30,000 dol. aukų ir pasižadėjimų.

METINIS
SUSIRINKIMAS

Chicagos Lietuvių Tautinių Namų penkioliktasis metinis narių susirinkimas šaukiamas 1982 m. kovo 20 d. (šeštadienį), 4:30 val. p. p. nuosavuose namuose, 6422 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill.

Susirinkime sprendimo teisę turi tik LTN nariai, bet jame dalyvauti ir savo pasiūlymus pareikšti maloniai kviečiami visi didžiosios Chicagos lietuviai.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ
NAMŲ PREMIJOS

Jau eilę metų Lietuvių Tautiniai Namai dalį savo pelno skiria premijoms, kurios išmokamos lietuvišką darbą dirbančioms institucijoms ar organizacijoms.

Šiais metais LTN direktorių taryba iš 1981 m. pelno paskyrė premijoms \$2,500. Kokioms institucijoms (organizacijoms) šią sumą paskirstyti, pavesta nuspręsti LTN valdybai.

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

PAMINĖTA
NEPRIKLAUSOMYBĖS
ŠVENTĖ

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 64 metų sukakties pagrindinis minėjimas buvo prarastas vasario 14 d. Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre. Atidarė DLOC-ro valdybos pirmininkas adv. Raymondas Sakis. Jis savo tartame žodyje apibūdino šios šventės reikšmę ir tolimesnei programai vesti pakvietė DLOC-ro valdybos vicepirmininkę Vitaliją Vaškelytę, kuri į prezidiumą pakvietė: adv. Raymonda Sakį, kun. Viktorą Kriščiūnevičių, kun. Kazimierą Simaitį, Vliko atstovą Algį Kasulaitį, sen. Don Riegle su žmona ir Mrs. Lillian Simon-Mel Larson.

Juozui Kinčiui vadovaujant, buvo įneštos į salę vėliavos: Amerikos, Lietuvos ir 8 organizacijų. Amerikos himną sugiedojo sol. Danutė Petronienė — akompanavo Vidas Neverauskas. Po to Vaškelytė pristatė Lietuvos kariuomenės kūrėjus savanorius, Klaipėdos krašto vaduotojus ir kūrėjų savanorių garbės narius. Savanoriai: Kazys Daugvydas, Stasys Šimoliūnas, Bronius Tatarūnas, Kostas Mykolaitis ir Petras Koncė. Klaipėdos krašto vaduotojai: Vincas Tamošiūnas, Petras Bliūdžius ir Juozas Augaitis. Garbės nariai: Jonas Šepetys ir Feliksas Motuzas. Birutininkei Kristinai Daugvydienei vadovaujant, Danutė Žebraitenė ir Vilija Telyčėnaitė krūtines papuošė atitinkamais ženkleliais.

Turiningą ir šventei pritaikintą invokaciją sukalbėjo kun. Kazimieras Simaitis. Žuvusiems dėl Lietuvos laisvės pagerbti jau

NAUJI KŪRINIAI
NEPRIKLAUSOMAI
LIETUVAI

1981 metais Meno kūrinių Fonde yra gauti šie dailininkų darbai: Miko Šileikio "Didysis vadas", Veros Švabienės "Vardan tos Lietuvos", Genovaitės Laucienės "Siaubas", A. Cooper-Skupo "Montrose Uostas" ir Dalios Kolbaitės Kompozicija II.

Kaip įprasta, kad Vasario 16-os proga bent dalis Lietuvai saugomų darbų išstatoma parodai. Šiemet išstatyti aštuonių dailininkų rinktiniai kūriniai. Visuomenė kviečiama juos pamatyti. Paroda lankoma nemokamai 4038 Archer Ave. Midlant Saving banko valandomis. Ji bus uždaryta kovo 20 d.

na mergytę, pasipuošusi tautiniais rūbais, Danutė Barauskaitė padeklamavo eilėraštį "Mūsų kraštas Lietuva". Vitalija Vaškelytė pristatė senatorių Don Riegle, kuris savo žodyje pridavė vilties, kad viena diena pasaulis turės išsilaivinti iš Kremliaus tironų!

Gautas proklamacijas perskaitė: Michigano gubernatoriaus — Vida Gogelytė, Detroito mero Alma Matvėkaitė ir Southfieldo mero Vilija Telyčėnaitė. Žodį tarė Latvių Bendruomenės pirm. S. Radzitis ir kroatų atstovė L. Simon.

Pagrindinis kalbėtojas Algis Kasulaitis iš Clevelando, audringoje kalboje gyvai ir vaizdingai nušvietė Vasario 16 reikšmę. Šis aktas mums labai brangus, o Vasario 16 yra džiaugsmo ir pasididžiavimo diena. Į pirmas vietas statė jaunimą. Aktą pasirašusių — Antanas Smetona tada turėjo 43 metus. A. Stulginskis 32 ir iš jų buvo net 11 nesulaukusių 40 metų. A. Stulginskis turėdamas tik 34 metus jau buvo Lietuvos valstybės prezidentas. Jo kalba buvo nuoširdi, patriotiška, audringa ir labai siejojanti dėl Lietuvos ir jos žmonių. Kaip girdėjau visiems patiko ir snausti ne vienas negalėjo, nes tam nebuvo laiko.

Apdovanoti dailiojo žodžio konkurso mokiniai. Konkurse dalyvavo 29 mokiniai. Du "Aušros" mokyklos ir 27 "Žiburio" mokyklos. Laimėtojai gavo po knygą, kurias įteikė DLOC valdybos narė Eugenija Bulotienė. Laimėjo "Aušros" lituanistinės mokyklos Vyte Šnapštytė ir "Žiburio" lituanistinės mokyklos — Mėta Landytė, Audrytė Navasaitytė, Liana Janušytė, Medra Sabaliūnaitė, Nida Černauskaitė, Linas Barauskas, Danutė Gilvydytė ir Paulius Gražulis.

Po 10 minučių pertraukos sekė meninė dalis, kurią atliko solistė Danutė Petronienė akompanuojant Vidui Neverauskui. Dalyvavo daugiau kaip 400 žmonių. Meninėje dalyje jų buvo likę tik pusė.

SUSIRINKIMAI

• **SLA 352 kuopos** susirinkimas įvyks kovo mėn. 7 d. 12 val. Lietuvių namuose. Susirinkimas labai svarbus: bus renkama SLA Pildomoji Taryba ir kuopos atstovai į įvykstantį š. m. liepos 5 d. SLA seimą, Petersburg, Floridoje. Taip pat bus aptartos kuopos veiklos gairės ir priimami nario mokesčiai. Visi nariai kviečiami dalyvauti.

• **Balfo 76 skyriaus** metinis susirinkimas įvyks kovo 7 d. 12 val. šv. Antano parapijos patalpose. Bus parapijos valdybos narių pranešimai ir perskaitytas revizijos komisijos aktas. Taip pat bus išrinkta nauja 1982 metams valdyba ir revizijos komisija. Visi nariai kviečiami dalyvauti.

• **Dariaus-Girėno klubo** narių metinis susirinkimas įvyko vasario 7 d. Išrinkta nauja valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė taip: pirmininkas — Edvardas Milkauskas, vicepirm. ir reikalų vedėjas — kun. Domininkas Legvinas, vicepirm. ir klubo vedėjas — Albinas Bliūdžius, finansų sekretorius — Jonas Gaižutis, sekretorius — Vytautas Ogėlis, parengimų vadovas — Vladas Jomantas, išdinininkas — Antanas Mikalkėnas, ūkvedys — Alfonsas Lukas, māršalka — Antanas Vaitiekus ir valdybos narys — Vytas Gurka. Į revizijos komisiją — pirmininkas Stasys Matulaitis ir Juozas Kinčius ir Jonas Šostakas — nariai. Susirinkimą pravedė Edvardas Milkauskas, sekretoriavo Vytautas Ogėlis.

★

Po Dariaus-Girėno susirinkimo ten pat įvyko ir Lietuvių namų draugijos susirinkimas ir 1982 m. išrinkta valdyba pasiskirstė pareigomis taip: pirmininkas — Jonas Gaižutis, vicepirm. fin. sekr. ir išdinininkas Edvardas Milkauskas, sekretorius — Juozas Leščinskas ir ūkvedys — Alfonsas Lukas. Į revizijos komisiją — Petras Bliūdžius, Stasys Račiukaitis ir Jonas Atkočaitis.

Susirinkimą pravedė Edvardas Milkauskas, sekretoriavo Stasys Matulaitis. Susirinkimai nors ir nebuvo gausūs, bet valdyboms išrinkti užteko.

• **LB Detroito apylinkės rengiamame koncerte** š. m. vasario 27 d. 7 val. vak. Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre dainuos Pietų Amerikos sol. Zuzana Valadkaitė ir Ant. Slančiauskas.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄREPRESENTATIVES
SALES

EARN \$500.00 TO \$1,000.00 WEEKLY. WORK FOR A NEW YORK STOCK EXCHANGE CO. SECOND LANGUAGE A BIG PLUS. CALL MR. HUEBNER. 419-841-2433 10 AM-10 PM. SUNDAY, MONDAY AND TUES. DAY. (6-8)

OPPORTUNITY FOR JOURNEYMEN or SKILLED HELP COLD HEADER OPERATORS 3/16: SACMA HEADERS. SET UP MEN and THREAD ROLLERS. 0-500 HARTFORD ROLLERS Steady work. 50 hour work week. benefits. Apply call or write to: President WHITESELL MANUFACTURING INC. Avalon Avenue, P. O. Box 2571 Muscle Shoals, Alabama 35660 (5-9)

NEW YORK

• **Ingrida Bublienė**, JAV LB Kultūros Tarybos pirmininkė, vasario 13 d. dalyvavo 12-je dailininkų parodoje New Yorke, kurią kasmet rengia LB New Yorko apygarda, vasario 16 d. proga. Parodoje buvo išstatyta virš 100 dailės darbų, dalyvaujant apie 40 dailininkų. Parodos atidarymo proga I. Bublienė pasakė šventei pažymėti trumpą kalbą.

JAV Kultūros Taryba buvo premijos mecenatas, kuria skyrė New Yorko apygardą. Premijos lauretais buvo atžymėti dail. A. Tamošaitis. Sekančią dieną JAV New Yorko Apygardos pirm. A. Vakselis sukvietė kultūrininkus į Tėvų Pranciškonų namus — Kultūros židiny, pasitarimui.

• **Dail. Austės Pečiūraitės** kūrinių paroda New Yorke vyksta Hamilton galerijoje 20 West 57 Street nuo vasario 5 dienos iki 27.

• **Dail. Vladas Žilius** savo kūrinius buvo išstatęs Park Lane galerijoje 16 East 79 Street vėlesnių imigrantų parodoj, kuri baigėsi vasario 18 d. New Yorke.

DAYTONA BEACH

PAGERBS JONĄ
KASMAUSKĄ IR RODYS
FILMĄ PREZIDENTAS
ANTANAS SMETONA

Š. m. kovo 13 dieną, šeštadienį, Taikos Princo (Prince of Peace) parapijos salėje, Ormond Beach, bus pagerbtas vyriausias amžiumi šios lietuviškos kolonijos gyventojas Jonas Kasmauskas ir rodomas filmas, pagamintas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos apie Lietuvos Prezidentą Antaną Smetoną, jam atvykus į Ameriką, lankantis įvairiose Amerikos lietuvių kolonijose ir jo laidotuvės Clevelande. Filmas rodo ir šveikšnos vidurinės mokyklos šventinimą Lietuvos nepriklausomybės metais.

Šį renginį su sekančia programa ruošia A. L. Tautinės Sąjungos Daytona Beach ir apylinkių skyrius:

11 val. ryte lietuviškos pamaldos Prince of Peace bažnyčioje. 12 val. priešpiečiai Prince of Peace parapijos salėje. Po priešpiečių p. J. Kasmausko pagerbimas ir filmas.

Kviečiami visi: ne tik Daytona Beach ir apylinkių lietuviai, bet ir lietuviai iš tolimesniųjų kolonijų, nes šis istorinis filmas vargu, ar bus artimu laiku pakartotas Floridoje.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Būtinybė sustabdyti savitarpio grumtynes

Pokalbis su kun. dr. Juozu Prunskiu

AURELIJA BALASAITIENĖ

Vasario 16-osios minėjimo išvakarėse, vasario 13 dienos vakare, Clevelando ALTo skyriaus valdybos kvietimu į Lietuvų Namų Gintaro valgyklą susirinko mūsų visuomenės ir spaudos atstovai bendrai vakarienei su minėjimo garbės svečiu ir pagrindiniu kalbėtoju kun. dr. Juozu Prunskiu. Užkandžiaujant ir dalinantis išpūdžiais bei nuotakomis, pristačius dalyvius pirm. Algis Pautienis pakvietė svečią trumpam žodžiui.

Kun. dr. J. Prunskis tą vakarą pavadino "džiugia proga", kad gali susitikti su "vadovaujančiais Clevelando lietuviais veidu į veidą". "Clevelandas — tai švyturiuojantis lietuvių židiny", entuziastingai kalbėjo iškilusis svečias, paminėdamas Čiurlionio Ansamblį, Grandinė, Kultūros Tarybą, tvirtindamas, kad Clevelandas yra vertas dėmesio ir pagarbos. Jis kvietė visus bendromis jėgomis siekti Lietuvos laisvės, kad ir skirtingais metodais. Atsiradus užklausiui iš vietos, svečias prisipažino palaikęs Reagan'o užsienio politiką, tačiau maną, kad San Salvadore reikalingos plačios socialinės reformos, nes kitu atveju jis taps komunistiškas.

Po vakarienės turėjau progos su svečiu atskirai pasikalbėti ir pasiklausti jo nuomonės mums visiems rūpimais klausimais, kuriems išnagrinėti ne visada atsiranda galimybių. Atsižvelgiant į tai, kad artėjo Vasario 16-osios minėjimas, kuris kasmet iššaukia nuomonių skirtumus ir diskusijas, paprašiau kun. Prunskį išdėstyti savo nuomonę apie to iškilus minėjimo

pobūdį. "Nepriklausomybės paskelbimas yra džiaugsmo šventė — ji turi žadinti viltis nepriklausomybei atgauti. Mes turime pagerbti ryžtą ir drąsą, gyventi ne vien prisiminimais, bet užsidegti nauju ryžtu ateities darbams. Tiems uždaviniams reikia lietuvių kalbėtojų, bet naudinga turėti draugų, kviečiant kitų pavergtų tautų atstovus, nes jie ta pačia problema suin-

Kun. dr. J. Prunskis pasirašo knygą "Lietuviai Sibire" Vl. Plečkaičiui. J. Garlos nuotr.

teresuoti. Esu šalininkas, kad būtų kviečiami amerikiečiai redaktoriai, profesoriai, radijo stočių personalas, tuo priverčiant juos domėtis Lietuva ir talkinti laisvės kovoje".

Toliau kun. Prunskis labai intensyviai pabrėžė būtinybę stabdyti savitarpio

grumtynes, nes tuo tik džiuginamas okupantas. Tai lyg senosios Lietuvos tarpusavio bajorų peštynės: seimuose piovesi, o Maskva jau lipo ant kulnų ir Lietuva negalėjo atsilaikyti. Dirbti reikia pozityviai, o demokratinės nuotakos neprivalančios trukdyti bendram

ALT Clevelando skyriaus valdyba su Vasario 16 pagrindiniu kalbėtoju kun. dr. J. Prunskiu. Sėdi: O. Jokūbaitienė, kun. dr. J. Prunskis, B. Natkevičiūtė. Stovi: Br. Nainys, J. Budrienė, pirm. inž. A. Pautienis, A. Mackuvienė ir V. Jokūbaitis. J. Garlos nuotr.

darbui.

"Jaunimą turime įtraukti iš pat pradžių", toliau savo mintis dėstė svečias. "Reikia turėti jaunimo atstovus, klausti jų pageidavimų ir taip tvarkytis, kad ir jaunimas turėtų balsą". Konkrečiai reikėtų jaunus žmones kviesti su paskaitėmis, o ne kaip statistus. Jam reikia duoti konkrečius uždavinius. Tai reikšminga ir pozityvi veiklos akcija.

Grįžtant į Vasario 16-sios minėjimų pobūdį, kun. Prunskis pareiškė, kad ir "gerą dalyką galima pataisyti". Jo nuomone naujų formų ieškojimas yra naudingas, tačiau svarbiausia esą galimai plačiau įtraukti jaunimą, kreipti dėmesį į jo planus ir pageidavimus, atsižvelgiant į vietos sąlygas. "Mums ne tiek patys minėjimai svarbūs, kaip PERKĖLIMAS mūsų idėjų ir siekių į ateinančią kartą", pabrėžė svečias. Jauniui reikia duoti pareigų ir jam įrodyti, kad jis naudingas, reikalingas ir svarbus.

Apgailėstaujant, kad jis pats negalėjo dalyvauti savo knygos "Lietuviai Sibire" pristatyme, užklausiu kun. Prunskį, kas jį paskatinęs užsimoti tokį milžinišką darbą ir palyginti per tokį trumpą laiką (ne pilnai du metus) taip sėkmingai jį įvykdyti. Į šį mano klausimą man buvo atsakyti trimis punktais:

1) Retėja eilės tų, kurie yra gyvi baisiųjų trėmimų liudininkai. Su jų mirtimi į kapus nueina svarbi dokumentinė medžiaga. Jei Sovietai per daug nesibaugina, klausydami ir skaitydami

apie mūsų kultūrinį judėjimą, tai jų propagandai atremti toks leidinys yra stiprus ginklas.

2) Nuotraukos, laiškai ir kiti dokumentai pamažu dingsta ir pasimeta šeimų albumuose, ir jų neįkainojama vertė kasmet vis randasi didėjančiame prazuvi-mo pavojuje. Medžiaga buvo renkama plataus susirašinėjimo būdu per visą laisvą pasaulį.

3) "Skriaudžiamas vaikas šaukia... Mums reikia šaukti pasauliui dėl mūsų tautai daromų skriaudų", jautriai palygino svečias, prisipažindamas, kad ir jo šeimos nariai yra Sibiro aukų skaičiuje.

Čia kun. Prunskis pastebėjo, kad prie techninio darbo ALTo tarnautojai daug prisidėjo, o ir šiaip bendros talkos netrūko.

Tomis mintimis baigė pokalbį "SibiroLietuvių" knygos redaktorius, žurnalistas, patriotas ir Clevelando Vasario 16-osios minėjimo pagrindinis kalbėtojas kun. dr. Juozas Prunskis. Tiek privataus pokalbio metu, tiek viešumoje iš jo taurios asmenybės spinduliuoja krikščioniškai-lietuviška dvasia, kurios spindėjimui negali atsispirti nė vienas, išgirdęs jo kalbą, paskaitęs jo raštus. Reikia tikėtis, kad jo įkvėpti pajėgsime išauginti daugiau į jį panašių asmenybių, kurios užtikrintų mūsų tautinės gyvybės tąsą ir neštų viltį šviesesniai mūsų tautos atečiai.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Kun. dr. J. Prunskis kalba Gintaro valgykloje Lietuvų Namuose, jo pagerbimui su-ruoštoje vakarieneje. J. Garlos nuotr.

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliaivimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir KUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

FILATELIJA

Nr.2

Antanas Bernotas

JAV sausio 15 d. išleido 13 centų pašto ženklą atvir-laiškiams su indėnų vado Crazy Horse atvaizdu.

Crazy Horse, indėnų kalboje vadindamas Tashunca-Uitco (gim. apie 1849 m., miręs 1877 m.), buvo Sioux indėnų Oglala genties vadas. Jis ypač pasižymėjo Siouxų kare 1875-77 m., kada kartu su kitu indėnų vadu Sitting Bull stengėsi atmušti baltuosius Black Hill kalnuose, Pietų Dakotoje. Tame kare amerikiečių armijos vadas generolas George Custer 1876 m. mūšyje prie Little Big Horn upės buvo nukautas. Tačiau kitais metais Crazy Horse jėgos buvo sumuštos, jis pats paimtas į nelaisvę ir, mėginant pabėgti, buvo nušautas. Skulptorius Korczak Ziolkowski Black Hills kalnuose yra iškalęs jo biustą.

PAKISTANAS išleido 1 rupijos pašto ženklą su Karakoram kalno vaizdu. Ženkle pažymėta aukščiausia to kalno viršūnė yra Karamosh, turinti 7406 metrus aukščio nuo jūros lygio.

Karakoram kalnynas yra Pakistano šiaurės rytuose ir skiria jį nuo Kinijos Sinkiang provincijos. Karakoram kalnynas yra kaip ir aukščiausių pasaulyje Himalajų kalnų tąsa o toliau į vakarus jis nusitęsia į Afganistaną, kur kalnai jau vadinami Hindukušo kalnynu. Taip pat yra Korakoram kalnų perėja iš Pakistano į Kiniją.

VATIKANAS išleido dviejų pašto ženklų seriją žy-

miam senovės romėnų poetui Virgilijui pagerbti. Ta pačia proga pašto ženklus išleido ir Italija.

Virgilijus ar Vergilijus, pilnas lotyniškas vardas yra Publius Vergilius Maro (gyveno 70-19 m. prieš Kristų), buvo gimęs Mantuoj, gi mokėsi literatūros, retorikos ir filosofijos Cremonoje, Milane, Romoje ir Neapolyje. Turėdamas turtingus mecenatus, jų tarpe Romos imperatorių Augustą, jis daugiausia gyveno prie Neapolio ir daug keliauvo. Lotyniškai parašė savo garsiasias idiles — Bukolikas ir Georgikas. Bet labiausia pagarsėjo su savo Enejida, kurioje, sekdamas graikų Homero Ilijadą ir Odiseją, apdainavo Enėjaus kelionę iš Trojos iki Tiberio upės ir Romos. Jo veikalai išversti į visas pasaulio kalbas. Turime vertimų ir į lietuvių kalbą.

V. VOKIETIJA išleido 50 pfenigų pašto ženklą šv. Elzbietai Tiuringietei pagerbti.

Elisabeth von Thueringen (1207-1231) buvo vengrų karaliaus Andriaus II duktė. Ji ištekojo už Tiuringijos landgrafo Liudviko IV. Nors ir taip būdama, ji nemėgo karališkos prabangos. Kai jos vyras su kryžininkais ištraukė šventosios žemės vaduoti ir ten 1227 m. žuvo, iš jos buvo atimti visi turtai ir ji pati išvaryta. Tada ji įstojo į jos pačios įsteigtą Marburgo pranciškonų vienuolyną ir atsidavė geriems darbams, slaugydama ligonius. Mirė labai jauna būdama ir buvo palaidota toje pačioje Marburgo bažnyčioje. Netrukus ji buvo pripažinta šventąja. Yra laikoma pranciškonų ordino globėja. Jos šventė yra lapkričio 19 d.

CLEVELANDO PARENGIMAI

- VASARIO 28 D. Argentinos solistų koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia LB Clevelando apyl. valdyba.
- KOVO 13 D., 7 v. v. — pianisto Antano Smetonos recitalis. Rengia Dievo Motinos parapija.
- KOVO 14 D. 12 val. Lithuanian Village Inc. akcinių ir lietuvių klubo narių metinis susirinkimas.

• KOVO 20-21 D. D. Draugo romano premijos įteikimas ir koncertas DMNP parapijos salėje.

• KOVO 28 D. Kaziuko mūgė.

• BALANDŽIO 3 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos 25 metų sukakties minėjimas-koncertas.

• BALANDŽIO 4 D. LB Clevelando apyl. susirinkimas.

• BALANDŽIO 17 D. Pava-sarinis Dirvai paremti balius Lietuvių namuose. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• BALANDŽIO 24-25 — Religinės šalpos savaitgalis Dievo Motinos parapijoje.

• BALANDŽIO 25 D. Balfo metinis susirinkimas DMNP parapijos mažojoje salėje.

• BALANDŽIO 25 D. šv. Kazimiero lit. mokyklos mokinių pirmoji komunija.

• GEGUŽĖS 2 D., sekmadienį, 3 val. p. p. Grandinėls koncertas CCC Main Campus teatre.

• GEGUŽĖS 8 ir 9 D. D. Šiaurės Amerikos Lietuvių sporto žaidynės. Rengia Žaibas.

• GEGUŽĖS 9 D. Partizano motinos minėjimas D. M. N. P. parapijos salėje. Rengia Birutietės.

• PERKANT IR PAR-DUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Mums rašo

PATIKSLINIMAS DEL CLEVELANDO VYRŲ OKTETO PROTESTO

Okteto vadovybė, DIR-VOS Nr. 6 ir DRAUGE, skelbia, kad jo nariai, reikšdami pasipiktinimą dėl ALT Clevelando Skyriaus Valdybos bandymo cenzūruoti jų pasirinktą programą, atsisakė ją pataisyti bei dalyvauti Vasario 16-osios minėjime.

Savo pareiškime okteto vadovai "užmiršo" paminėti draugą E. Mieželaitį ir kažkodėl įvėlė kun. V. Gorino dainą, prieš kurią nebuvo protestuota.

Faktai yra tokie: Praeitų metų gruodžio mėn. skyriaus valdyba kvietė Oktetą išpildyti meninę minėjimo dalį ir gavo sutikimą š. m. sausio mėn. 6 d. ALT Skyriaus Valdybos prašoma, Okteto vadovybė sausio mėn. 25 d. perdavė savo programą vienai valdybos narei. Šis 12 dainų repertuaras buvo svarstomas valdybos posėdyje sausio 30 d., kuriame valdyba rado, kad 3 dainos netinka Vasario 16-sios minėjimui: Aukščiausios Lenino premijos laureato E. Mieželaičio

kūrinyms ir dvi po laisvąjį pasaulį privilegijuotai važinėjančio buv. Raudonosios armijos kapelmeisterio B. Gorbulskio dainos.

Tą patį vakarą, valdyba kreipėsi į Okteto vadovą, prašydama išjungti šias tris dainas iš pristatytos programos. Po kelių pasikalbėjimų, vasario mėn. 2 d., 11 val. vak., Oktetas, pranešė, kad jie nesutinka keisti savo programos.

Labai keistai skamba, kad demokratiname krašte išaugęs jaunimas, ypatin-gai Okteto vadovybė, nežino kas tinka repetuoti Vasario 16-osios minėjimui ir kas yra mūsų priešai.

Su tokiu pareiškimu, Okteto nariai parodo savo politinį analfabetizmą ir pamiršta, kad rengėjai yra atsakingi už minėjimo turinį ir todėl turi dar didesnę demokratine teisę at-mesti tą, kas nesutampa su Lietuvos interesais.

ALT Clevelando Skyriaus Valdyba

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

Superior Savings ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki

\$ 100,000.00

NAUJAS PATARNAVIMAS ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS ČEKIŲ SĄSKAITĄ

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5 1/4% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00, šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS SUAŽIAVIMUI ARTEJANT

Gegužės 22-23 d. d. Clevelande įvyks Lietuvių Rašytojų Draugijos suvažiavimas.

Vasario 17 DMNP parapijos salėje Balys aGidžiūnas, LRD valdybos įgaliotas, sukviestė keliolika asmenų pasitarti, o taip pat ir sudaryti komisijos būtiems darbams atlikti.

B. Gaidžiūnas, trumpu žodžiu prabėgęs pro ankstyvesnius mūsų rašytojų suvažiavimus (Vokietijoje ir Amerikoje), supažindino ir su gegužės suvažiavimo preliminarine programa, būtent: visuotinis narių susirinkimas, vakaras su literatūrine programa, Maironio 50 metų sukakties minėjimas — pamaldos ir akademija, premijų (metinės ir A. Barono vardo konkurso novelės) įteikimas, Maironio kūrybos paroda, knygų mugė ir kt.

Po pranešimo sudaryta finansų komisija iš LB pirmininko J. Malskio, Kultūros Tarybos vicepirmininko V. Mariūno ir LRD atstovo B. Gaidžiūno. Ryšium su pinigų telkimu iškilo ir sugestija LRD valdybai: literatūrinei programai atlikti kvieisti tik tuos rašytojus, kurie dalyvaus suvažiavime ir kuriems nereikės kelionės išlaidų.

Preliminarinėje programoje daug dėmesio skirta Maironio 50 metų mirties sukakties minėjimui. Tačiau nei vienu žodžiu neužsiminta apie Krėvę. Argi ne šįmet sueina 100 metų jo gimimo? (vk)

Ieškoma moteris prižiūrėti 1 metų amžiaus vaiką 3 dienas į savaitę. Valandos pagal susitarimą. Telef.: 944-5039. (8-9)

VISI MALONIAI KVIEČIAM DALYVAUTI ARGENTINOS LIETUVIŲ SOLISTŲ

KONCERTE

DIEVO MOTINOS PARAPIJOS
AUDITORIJOJE,
sekmadienį, vasario 28 d. 4 val. p. p.

PROGRAMOJE:

solistė ZUZANA VALADKAITE-LOPEZ
solistas ANTANAS SLANČIAUSKAS
akomponiatorius MYKOLAS DRUNGA

Bilietai gaunami pas Jurgį Malskį telef. 486-9165.

Rengia: CLEVELANDO LB APYLINKĖS
VALDYBA

• Sol. Julius Kazėnas š. m. vasario mėn. 28 d. 12 val., iškilmingo Vasario 16-tos minėjimo proga, giedos Daytono lietuvių parapijos bažnyčioje ir atliks meninę programos dalį tos parapijos salėje tuoj po mišių. Jam akompanuos muz. stud. Barbara Woyniak.

• Aukų rinkliava Lietuvos laisvinimo reikalams yra tęsiama toliau. Kas dar neaukojo, yra prašomas įteikti savo auką bet kuriam iš ALT Clevelando Skyriaus Valdybos narių ar įgaliotų rinkėjų, arba siųsti skyriaus išdininkui Broniui Nainiui, 18414 Landseer Road, Cleveland, Oh. 44119. ALT Clevelando Skyriaus Valdyba

• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepti į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

PADEKA

Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopos valdyba širdingai dėkoja šaulėms Z. Gausienei, Julijai Vencienei, Janei Lutkienei, Valerijai Vedegienei, taip pat talkininkėms ponai Jocienei ir L. Jasaitienei, kurios prisidėjo prie šio mūsų didelio darbo, už skaniai paruoštus pietus Vasario 16-sios minėjimo proga. Didelis ačiū šauliam už aptarnavimą baro. Dar kartą visiems tariame šaulišką ačiū.

Valdyba

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

HOUSE FOR SALE Owner financing

Available with 12% 19201 Shawnee Ave. 3 bedroom colonial, family room, large kitchen with build in, central air, full basement. \$40's. CENTURY 21 Joe Dougherty Realty 531-4301

Aukos Dirvai

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

P. Dargis, Pittsburgh ... 30.00
Meškieriojų-Žuvautojų
East Chicagos klubas ... 30.00
Kun. E. Statkus,
Grand Rapids ... 33.00
Dr. J. Maurukas, Elyria ... 20.00
K. Mažonas, Parma ... 18.00
A. Rudzitas, New York ... 3.00
A. Burtavičius, Chicago ... 8.00
Dr. J. Bartkus, Chicago ... 13.00
V. Lukavičius, Cleveland 8.00
A. Liutkus, Euclid ... 3.00
J. Bružas, Cleveland ... 8.00
J. Daugėla, Juno ... 3.00
P. Petrušaitis, Racine ... 10.00
E. Sližys, Incline Village 13.13
Al. E. Dargis, Laurel ... 3.00
L. Dautartas,
Richmond Hts. ... 3.00
V. Vaillionis, Munster ... 12.00
V. Šeštokas, Los Angeles 8.00
J. Jurkus, Rochester ... 5.00
P. Smaizys, Hot Springs 3.00
V. Dzenkauskas,
Pompano Beach ... 13.00
A. Penkauskienė,
Cleveland ... 3.00
E. Augaitis, Watertown ... 13.00
B. Vembrė, Rochester ... 3.00
V. Stanulis,
Downers Grove ... 5.00
J. Budrys, Chicago ... 3.00
P. Mekas, Hyannis Port ... 1.00
X. Y., Great Falls ... 5.00
V. Paulionis, Chicago ... 8.00
Vl. Varneckas, Waterbury 5.00
J. Pilkauskienė, Hamilton 13.00
Gr. Gražienė, Chicago ... 15.00
R. Guzulaitis, Indianapolis 8.00
V. Mazoliauskas,
Lake Worth ... 5.00
A. Kuolas, Toronto ... 10.00
Vl. Šniolis, Palm Beach ... 6.00
S. Petravičius,
Rancho Palos ... 8.00
Ed. Stepas,
Willoughby Hill ... 3.00

A. Matuzas, La Grange 3.00
St. Virpša, Chicago ... 3.00
J. Zugra, Cleveland ... 3.00
A. J. Puteris, Toronto ... 5.00
K. Naudžius, Los Angeles 3.00
St. Smaizys,
St. Petersburg ... 3.00
M. Vaišnys, Doylestown 3.00
I. Simonaitis, Bloomfield 5.00
O. Adomavičienė,
Winchester ... 8.00
V. Katinas, Richmond Hill 3.00
E. G. Everett, New York 2.00
Dr. Š. Lazdinis, Dayton ... 33.00
Dr. Vl. Bložė, Strongsville 15.00
G. Daugirdas, Chicago ... 3.00
Inž. V. Mažeikos pagerbimo
komitetas Chicagoje ... 51.00
J. Vilutis, Chicago ... 8.00
Br. Tiškus, Collinsville ... 10.00
J. Gumbelevičius,
St. Louis ... 8.00
V. Rūšienė, Australija ... 5.00
P. Pečenkis, Elizabeth ... 8.00
J. Virpša, Chicago ... 8.00
D. Venclauskaitė, Wolcote 8.00
Gr. Musteikienė, Chicago 3.00
R. Jurekūnienė, Lomita ... 5.00
Dr. Pr. Sutkus,
Homewood ... 50.00
V. Butkys, Great Neck ... 3.00
A. Venclauskas, Euclid ... 3.00
E. J. Misiūnas, Chicago ... 8.00
S. Motuzas, Vokietija ... 1.50
A. Daugirdas, Willowick 5.00
E. Bumelis, Ormond Beach 3.00
J. Januška, Rexdale ... 3.00
K. Dulys, Crownsville ... 8.00
B. Briedis, Chicago ... 3.00
K. Gasparaitis,
St. Petersburg ... 3.00
B. Narbutas, Vīsta ... 3.00
Dr. R. Patt, Cleveland ... 8.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

OPPORTUNITY FOR PHYSICAL THERAPIST & ASSISTANT

Lake Worth, Fla. immediate openings within our expanding rehabilitation agency. Variety of patients. Excellent benefits, continuing education & highly competitive salaries commensurate with experience. Fla. licensure or eligibility. Call collect 1-305-586-2525, Mrs. GOODMAN. (1-7)

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 St. Euclid, Oh. 44119

(216) 486-2530

RITA MATAS - G.R.I.-BROKER

Certified Appraiser

AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street,

CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Foto ir paveikslų įrėmavimas. Originalūs paveikslai, grafika, drožiniai, gintaras, keramika ir... Gauta nauji grafikos darbai iš Vytauto Igno ir Giedrės Žumbakienės bei kitų menininkų.

Galerija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 6 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais nuo 12 iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 6 val. vak. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas
Antanas Kalvaitis, viceprezidentas

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

NAUJA VLIKO VALDYBA

Vliko tarybos posėdyje š.
m. vasario 19 d. Chicagoje
ALT būstinėje, dr. K. Bo-

belis, Vliko pirmininkas,
pristatė naujos valdybos
sudėtį, kuri buvo tarybos
patvirtinta.

Naują valdybą sudaro:
dr. K. Bobelis, dr. E. Arma-

A. A.

VYTAUTUI TATARŪNUI

Lietuvoje mirus, jo broliui HENRIKUI TA-
TARŪNUI su šeima ir visiems artimiesiems
reiškiame nuoširdžią užuojautą

Vladas ir Jadzė
D a u t a i

Vytas ir Elzė
R a č k a u s k a i
Benjaminas ir Bronė
P a u l i o n i a i

Edis ir Aldona
B l i u m e n t a l i a i
Pranas ir Antanina
P e t r a i č i a i

Edis ir Irena
R y d e l i a i

Brangiam

A. A.

VYTAUTUI TATARŪNUI

Lietuvoje mirus, jo tėvus Detroite, brolius
HENRIKĄ ir KESTUTĮ su šeimomis, seserį
ZUZANĄ SKIOTIENĘ su šeima nuoširdžiai
užjaučiame

Ona ir Kazys Raliai
Ona ir Vacys Rociūnai
Irena ir Albertas Sušinskai

A. A.

VYTAUTUI TATARŪNUI

Lietuvoje mirus, jo broliui čiurlioniečiui
HENRIKUI, jo šeimai ir visiems artimie-
siems gilią užuojautą reiškiame ir kartu
liūdime

Čiurlionio Ansamblis

A. + A.

SOFIJAI AKELAITIENEI

mirus, jos vyrui VINCUI AKELAIČIUI reišk-
kiame nuoširdžią užuojautą

Detroito-Windsoro
L. F. Bičiuliai

ALT S-gos Clevelando skyriaus pirm. K. Karalis pravedė Dirvos dovanų traukimą vasa-
rio 21 d. talkinamas Br. Tarutienės ir D. Ramonienės.
J. Garlos nuotr.

nienė, A. Šlapelytė-Vaitie-
kūnienė, J. Daugėla, V. Jo-
kūbaitis, dr. K. Jurgėla, L.
Grinius, dr. D. Krivickas,
dr. J. Stiklorius ir dr. J.
Stukas.

• A. A. dr. Jonas San-
dargas, anksčiau gyvenęs
Clevelande, š. m. vasaro 21
d. mirė Ormond Beach, Fla.,
sulaukęs 74 m. amž., kur
buvo gražiai išsikūręs.

Nuliūdime liko žmona Al-
dona, sūnūs Donatas ir Jo-
nas su marčia Milda ir
dviem anūkais ir sesuo An-
tanina Kasperavičienė.

Velionies šeimai ir arti-
miesiems Dirva reiškia
užuojautą.

• Lietuvos Diplomatinės
Tarnybos istorijai leisti au-
kojo šie asmenys:

100 dol. Balys Girčys,
Chicago, Ill.

25 dol. Povilas Karosas,
New Britain, Conn.

Aukoję 100 dol. ar dau-
giau bus įrašyti į knygą kaip
garbės mecenatai, 50 dol.
ar daugiau — kaip garbės
rėmėjai ir 25 dol. ar dau-
giau — kaip garbės prenu-
meratoriai.

Aukas prašome siųsti:
Lithuanian Independence
Fund, 87-80 96 St., Wood-
haven, N. Y. 11421.

• Inž. Vaclovui Mažeikai,
ALT S-gos pirmininkui,
rengto pagerbimo likutį 51
dol. rengėjai persiuntė Dir-
vai paremti. Ačiū.

1000 dol. PREMIJA VIDUI PUODŽIŪNUI

Eugenijaus Kriaučeliūno
premijos jury komisija,
įvertinusi prisiūstus pasiū-
lymus 1981 m. jaunimo pre-
mijai skirti, nutarė 1000 do-
lerių premiją paskirti D.
Britanijos Jaunimo Sajun-
gos leidžiamo laikraščio
Lynes (anglų kalba) redak-
toriui VIDUI PUODŽIŪ-
NUI.

Jis yra pripažintas ge-
riausiai pasireiškusiū lietu-
viu jaunuoliu žurnalistiko-
je.

Vidas Puodžiūnas yra kilęs iš Stokeon-Trent, Vid.
Anglijoje, 24 m. amžiaus,
baigęs aukštąjį mokslą.

JAV LB PASKIRTOS PREMIJOS

JAV LB Kultūros Taryba
atidžiai stebi šio krašto lie-
tuvių išeivijos kultūrinę
veiklą bei kūrybą ir, norė-
dama ją įvertinti bei pa-
skatinti, iškiliesiems kūrė-
jams ar veiksnams skiria
premijas.

Už 1981 metus skiriamos
7 premijos. Jos bus įteiktos
š. m. balandžio 18 d. —
Premijų šventėje, — De-
troite.

Vasario 11 denos posėdy-
je Kultūros Taryba pasky-
rė dvi sekančias premijas:
Prof. Dr. Vytautas Kavolis
gavo kultūros darbuotojo
premią.

Prof. dr. Rimvydas Šil-
bajoris gavo lituanistinės
publicistikos anglų kalba
premią. Šią premiją dr. R.
Šilbajoris pelno už daugybę
straipsnių apie lietuvių li-
teratūrą ir jos kūrėjus
amerikiečių akademinei pe-
rijodikoj.

Premijų mecenatas —
Lietuvių Fondas.

• Vytautas ir Eugenija
Meškauskai, gyv. Pompano
Beach, Fla., džiaugiasi su-
laukę anūkės Jūra, kuri gi-
mė š. m. vasario 17 d.
Džiaugiasi ir jos tėvai No-
ra ir Tim Meškauskas-Cul-
lin.

Šia proga Vytautas ir Eu-
genija Meškauskai išvyko
pas dukrą ir žentą į Wa-
shingtoną, kur bus atšvės-
tos naujagiminės krikšty-
nos.

MINES MAIRONI

Korp! Neo-Lithuania Chi-
cagos padalinys ruošia iš-
kilmingą Korp! Neo-Lithua-
nia garbės nario poeto Mai-
ronio 50 metų mirties ir 120
metų gimimo sukakčių pa-
minėjimą š. m. gegužės
mėn. 23 d. Jaunimo Centro
didžiojoje salėje.

OPPORTUNITY FOR AUTO MECHANICS — Tire & Multi Service Car repair chain with 14 service bays per unit is seeking top notch Auto Mechanics. Must have a minimum of \$6,000 worth of hand tools and be qualified in front end alignment, brakes, tune-up and air-conditioning. Plenty of work. Top pay in the industry. Full hospitalization. Positions available in Dallas, Fort Worth and Houston, Texas. Send resume to: DAN REEVES, EXCEL CAR REPAIR, 2514 Gravel Drive, Fort Worth, Tx. 76118. Phone: 817-589-7573. (5-14)

Paskirstytos DIRVOS dovanos

š. m. vasario 21 d. ALT
S-gos Clevelando skyriaus
suruoštame Vasario 16 pa-
minėjime, Lietuvių Namuo-
se Clevelande, kur pagrindi-
nė kalbą pasakė Naujosios
Vilties žurnalo red. Aleksas
Laikūnas ir buvo rodomas
ALT S-gos pagamintas fil-
mas "Prezidentas Antanas
Smetona", kurio pasižiūrėti
susirinko apie porą šimtų
žmonių, laike vaišių buvo
atliktas Dirvos dovanų trau-
kimas, kurį pravedė ALT
S-gos skyriaus pirm. K. Ka-
ralis, talkinant Bronei Ta-
rutienei ir Danai Ramonie-
nei.

Viso buvo paskirstytos 52
dovanos.

Stambiausius laimėjimus
laimėjo šie asmenys:

• Kelionę dviem asme-
nims laivu atostogauti Ka-
ribų jūroje — "Amber"
Travel Service, sav. Vidos
Kriaučeliūnaitės - Jonušie-
nės, dovaną laimėjo Vladas
Kiaunė, Easton, Pa.

• Moteriškus kailinius —
N. Buršteino kailių preky-
bos dovaną laimėjo Ona Ka-
šubienė, Cleveland, Ohio.

• Dviem asmenims savai-
tę atostogų Tabor farmo-
je — V. Adamkaus dovaną
laimėjo V. Akelaitis, Cleve-
land, Ohio.

• Elektrinį virtuvės laik-
rodį — A. Tvero dovaną lai-
mėjo V. Urbaitis, Mayfield
Hts., Ohio.

• 50 dol. JAV paskolos
lakštą — Superior savings
dovaną laimėjo L. Hoffman,
Chicago, Ill.

• Vinco Krėvės raštus, 6
tomus, J. Kapočiaus, Lietu-
vių Enciklopedijos leidėjo
dovaną laimėjo E. Prancke-
vičius, Parma, Ohio.

Kitų smulkesnių dovanų
laimėtojai bus paskelbti ki-
tame Dirvos numery.

• Dr. Pranas ir dail. Ada
Sutkai, gyv. Homewood, Ill.,
atnaujindami Dirvos pre-
numeratą, pridėjo auką 50
dol. Ačiū.